DANSK SELSKAB FOR TIBETANSK KULTUR

TIBET

NUMMER 88 ÅRGANG 32 SOMMER 2016

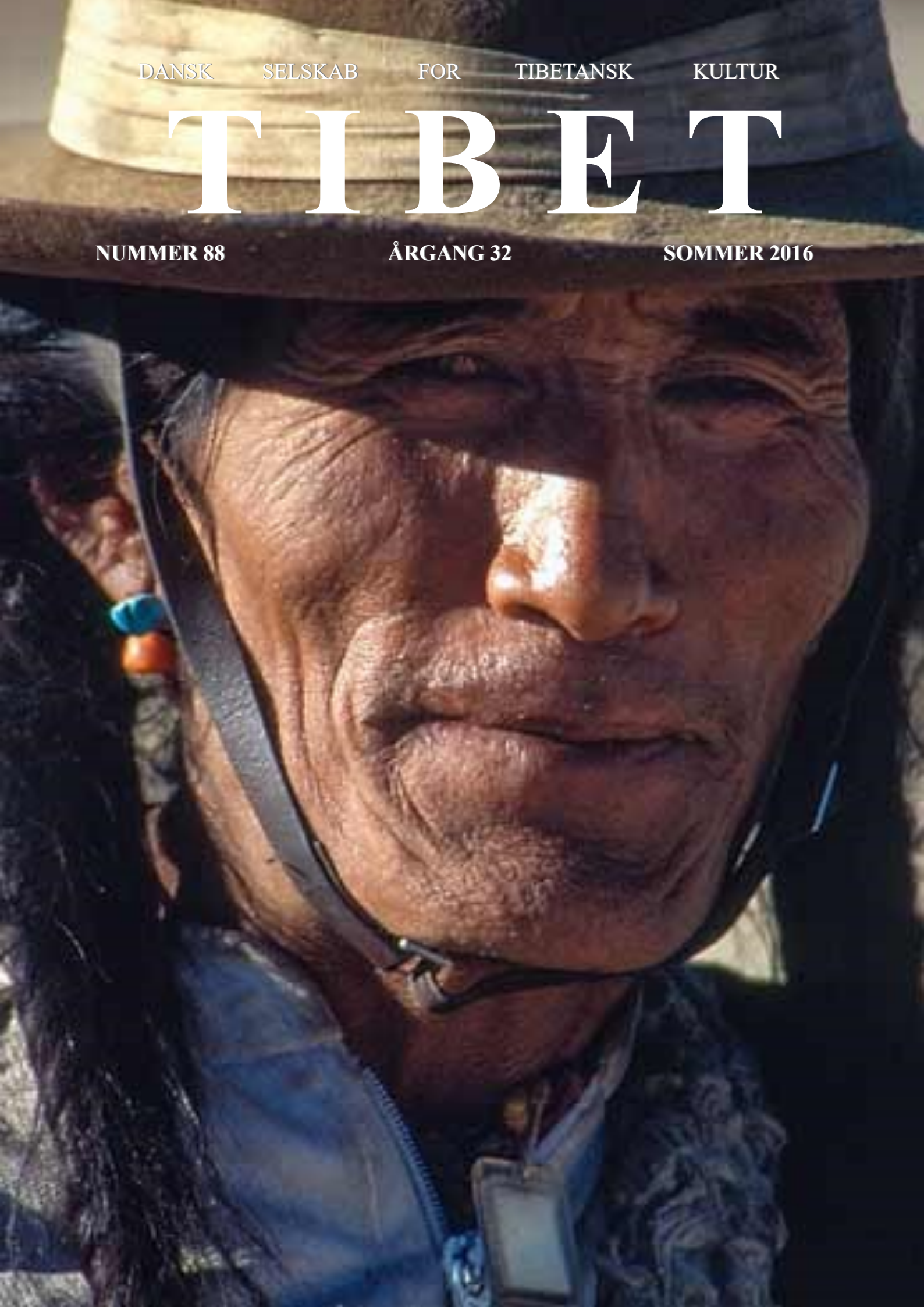

Dansk Selskab for Tibetansk Kultur

Adresse: Jansvej 12, 2.tv.
2300 Kbh. S
E-mail: dstk.info@gmail.com
Web: www.dstk.dk

Telefon:
Formand, redaktion, butik: + 45-20 30 38 18
Næstformand, medlemskab: +45-28 83 85 88 (tlf.-tid: 19:30—21:00)

DSTK's bestyrelse:
Grethe Sørvig (formand, butik, redaktør, layout), Lillian Evang (næstformand, medlemsadministration), Kirsten Sundsvold , Tsewang Lhundup og Jørgen Evang. Suppleant: Wangdi Gyalyen. Revisor: Wendel CPH.– FLO Regnskab.

Medlemskontingent:

Enkelt medlemskab	250 kr. pr. år
To på samme adresse	350 kr. pr. år
Firmaer	500 kr.pr. år

Kontingent og gavebidrag til Selskabet kan indsættes på **reg. nr. 9570, kontonummer 342 87 88 eller betales med MobilePay tlf.: 20303818. Husk at skrive dit navn på indbetalingen.** Kontingentet dækker udgifter til Selskabets daglige drift, fx trykning og forsendelse af medlemsbladet og arrangementer som fx invitation af H.H. Dalai Lama, Losar, foredrag og andre arrangementer.

Sponsorbidrag til vore projekter for tibetanere i Tibet og i eksil kan indbetales på: **Reg.nr.: 9570, kontonummer: 342 87 88 eller betales med MobilePay tlf.: 20303818**. Husk at skrive projektets kodeord på din indbetaling.

Redaktion:
Ansvarlig redaktør: Grethe Sørvig.

Layout: Grethe Sørvig.

Bladets forside: Drogpa nomade fra Panyang. Foto: Ole Ejnar Hansen

Trykkeri: Laser Tryk A/S

ISSN: 1397– 9248

Indhold

3 'Karavane Trans Himalaya', af Ole Ejnar Hansen.

10 'Min historie - Fra Tibet til Indien', af Tamding Tsetan

19 'Den tibetanske kultur og sprog er i fare for at blive udryddet i Tibet', rapport fra organisationen 'Free Tibet'.

21 Nyt om projekter, af Grethe Sørvig

25 Artikel i ugebladet Hjemmet fra 1939 om Den 14. Dalai Lamas genfødsel.

26 'Kineserne river flere tusind boliger på Tibets største kloster, Larung Gar', af Grethe Sørvig.

27 'Khenpo Jigme Phuntsok - grundlæggeren af fantastiske Larung Gar', af Grethe Sørvig.

29 Nyt fra bestyrelsen

30 Kommende arrangementer

Karavane Trans Himalaya

Vi er tæt på 5000 meter, det går meget langsomt. Med venstre ben mærker jeg tydeligt hvor heftigt hjertet banker – på min lille hest. Nøjagtigt som mit hjerte, min puls havde banket, hvis jeg havde været til fods. Når jeg vender mig i sadlen ser jeg ud over endeløse bjerge, der mod nord, toppes med sne.

Tekst og foto: Ole Ejnar Hansen
Forfatter og rejseleder

Jeg er i Ladakh, nordvest Indien sommeren 2010. Jeg har været på mange rejser i Himalaya, men dette er noget af det mest specielle jeg har oplevet.

Jeg rejser sammen med en lille gruppe venner gennem et meget bjergrigt område kendt som Hemis National Park og jeg har været her før, til fods, men denne gang har vi alle vores egen lille hest.

Ved landsbyen Sinchen venter vores gruppe af lokale hjælpere med i alt 23 heste og muldyr. De otte er sadlet op til at ride på, resten er pakdyr til at bære proviant og grej til 10 dage i ødemarken.

Med os har vi syv ladakhier og tre nepalesere, samt lokalguiden Tsewang Dorje, som er dogpa, nede fra lower Ladakh.

Vi ser hinanden an – hestene og os. Jeg er ikke helt tilfreds med sadlerne. Hvad føler hesten? Kan det dejlige dyr med de smukke øjne mon fornemme at jeg ikke er erfaren rytter?
Snart er vi på vej mod vores første lejr ved Rumbak. Uden meget tøven træder hesten ud i den ret voldsomme fos – den kender vejen.

Seks gange i løbet af den første time skal vi krydse fossen. Det går fint, vi bliver alle i sadlen… Efter nogle timer fører en slugt os ud i en stor åben dal, omkranset af høje bjerge og snetinder.

Her stopper vi ved et telt-tehus i 3400 meters højde, det vil sige det er et telt, der fungerer som tehus i sæsonen, og så er

teltet i øvrigt en gammel faldskærm. Et par generte landsbypiger sælger te, biskuits, chokolade og hjemmestrikkede uldsokker.

Mens vi har hvilet os og drukket ingefær te, har vores hjælpere sat telte op. De står på en lille bakke omgivet af blomstrende blå storkenæb – livet er smukt og dejligt.

”God morning Sir, bed-tea ready!” – annoncerer Sonam, og letter lidt på lynlåsen til mit telt. Mens vi spiser morgenmad pakkes lejren og hestene hentes ned fra græsgangene, højere oppe af bjerget.

I dag skal vi op mod det første af to pas på denne rute, Ganda La, 4850 meter. Vi sidder op og starter med at vade den kolde og forgrenede fos, hvor store runde sten afslører at der engang løb en meget større flod her.

Stille og roligt fører hestene os op fra den frodige dal ved Rumbak, gennem barske og mangefarvede klippebjerge til en højdal, vel 400 meter under passet. Ganda La Base kaldes stedet og her er også et sæsontelt.

Vore heste bliver igen lettet for ridegrej, andre for bagage. Sadler og tæpper sirligt samlet i otte bunker, og alle 23 heste bliver igen kyst op i bjergene for at finde æde.

Vi er som sagt på ride-trek, forstået på den måde at vi sidder på hest, på jævnt terræn og op af bjerget. I de høje pas sidder vi af, nyder synet, strækker godt igennem og går ned ad den ofte stejle sti. Desuden vælger vi at gå når vi syntes at vi trænger til at røre benene. Det hele i fin overensstemmelse med et gammelt tibetanske ordsprog, der lyder: ”enhver god hest bærer sin mand til bjergets top, og enhver god rytter, går ned af bjerget med sin hest.”

Ladakh er ikke spektakulært som Nepal, men dette store vesttibetanske højland er alligevel spændende og dramatisk.

Her er vejret bedst i sommermånederne, juni til september, der hvor monsunen raser over det meste af Himalaya og Indien. I Ladakh er man nord for Himalayas hovedkæde og her er det sommer.

Solen banker som regel ned, og selvom højden er 3-3500 meter i dalene, kan det være så varmt at man ønsker sige en parasol.

Men skyer kommer heldigvis ind over højlandet. Heldigvis fordi der skabes de mest fantastiske farver og kontraster i landskabet, når sol og skygge brydes.

Fra passet Ganda La går vi hele 700 meter ned til Shingo – ”den lille sted i skoven”. Vi går hele vejen for det er godt at få gang i benene. Ridedyrene er som nævnt sendt i forvejen, ført an af tre hestefolk. Sammen med pakhestene er de godt på vej til Shingo og velfortjent friskt græs.

Uden mad og drikke du’r helten ikke!
Sher Bahadur sidder på hug i sit simple lærredstelt på vel 2x3m. Det er et køkkentelt og Bahadur – der er nepaleser, er vores kok.

I bunden af teltet er et par liggeunderlag lagt ud, og langs bagvæggen står store blikkasser indeholdende mad til vores 10 dages tur.

Lad mig nævne 16 kg ris, 10 kg pasta, 14 kg, hvedemel, bagepulver for det tilfælde at en i gruppen har fødselsdag. En blikkasse med 270 æg. Tre store trækasser fyldt med løg, peber, hvidkål, gulerødder, majroer, kartofler, auberginer, ingefær, hvidløg og æbler.

Foruden en uvis mængde af mysli, cornflakes, sukker, marmelade, salt, te og kaffe. Endelig skal jeg ikke glemme de otte levende kyllinger.

Bahadur er en travl mand, og lad mig bare afsløre med det samme – en strålende kok. Han forlader, stort set, kun sit telt når lejren brydes ned om morgenen og karavanen drager videre til næste stop.

Han har to hjælpere, Dorje og Sonam, og sammen knokler de det bedste de har lært fra det øjeblik vi har etableret en ny lejr, ved et passende vandløb.

Kyllingerne er naturligvis også til hest, de opbevares i en stor kurv på toppen af kokkens øvrige grej. De får næppe siddesår eller lignende, men må være en smule rundtossede efter dagens ridt. Når køkkenteltet er rejst, bliver de lukket ud, men de holder sig altid tæt ved kornsækken.

I dag var rejsen slut for tre af kræene. Bahadur er netop ved at udbene dem til schnitzler. Dorje svitser lækre grøntsager, og Sonam bager flade hvedebrød (chapati).

Denne aftensmenu lyder på:
Fransk løgsuppe
Skidne æg
Fritterede kyllinge schnitzel
Dybstegte bananer
Te/kaffe

Når vi lægger os (sådan ca. kl. 20.00), godt trætte og ør af oplevelser og indtryk.

Ja, så fortsætter arbejdet i det lille køkkentelt. Der skal ryddes af og vaskes op. I mellemtiden koger Bahadur dal bhart (linser og ris) til sine medarbejdere, samt forbereder frokosten til i morgen.

Good Morning Sir! Good Morning Madame! sådan bliver vi vækket med en kop te kl. 0600. Tre kvarter efter er der morgenmad. Bahadur og hans svende har dog været i gang et par timer allerede. Der skal koges og nedkøles 4 l. drikkevand per deltager til dagens trek, i alt godt 35 liter.

Alle tre petroleumsbrændere hvæser. Vandet er allerede stillet til afkøling i bækken, nu gælder det havregrød, chapati og omeletter. Sonam serverer og mens vi sidder og mæsker os, er Dorje igang med at tage vores telte ned.

Bahadur og Sonam, har stadig travlt i køkkenteltet. Nu er de ved at lægge sidste hånd på vores hot lunch. Ganske vist delvis genbrug fra aftensmaden (hvis der er mere tilbage), men altid nybagte chapatibrød. Det bliver endelig lagt i de praktiske indiske tre-i-en stålbokse, (ris, grøntsager, brød) og så ned i en thermobox.

Op gennem Markha-dalen
Vi nærmer os Markha-dalen og vi er stadig på vej ned. En stor del af dagen må vi sidde af fordi stien er stejl og meget smal. Vi skal igennem en vild og dramatisk slugt, hvor klipper i mange nuancer rejser sig stejlt over vore hoveder.

Ved den lille by Skiu sidder vi igen op, for nu løber bækken ud i den lille flod Markha chu. Vi er nu i den brede og smukke Markha-dal i vel godt 3400 meters højde. Herfra bliver det let og de næste tre dage kan vi nyde at være på hesteryg uden de store udfordringer.

Den største by her er Markha, her er omkring 20-30 familiehuse, men mange af dem ligge aflåste, forsømte og forladt. Kun gamle og ganske få unge kvinder med småbørn er tilbage. De unge har i mange år søgt til Ladakhs hovedby, Leh, for at søge uddannelse eller starte en butik. Tiden er ved at rinde ud for bondelivet i Ladakhs bjerge, om 20 år vil det være svært at finde beboede byer her – desværre.

Af samme grund er der ikke mange tehuse i Markha-dalen. Vi har slået lejr på en grønning omkranset af store gamle rosenbuske. Rosa Myesii hedder de, også kaldet Tibetansk Rose.

Faktisk er der så sparsomt med æde i højlandet, at man ofte må medbringe hø til flere dage.

Derfor deler vi også lidt (i smug) af den rigelige aften og morgenmad med vores firebenede ven. Min hedder Ibrahim og har en fin hvid blis.

Kort efter Markha passerer vi ”Den store hestetand Klippe” en imponerende klippe der som en vejviser markerer, at her kan man forlade dalen og trænge ind i Zanskars bjerge.

Det er også her vi møder døden. En lille hest kunne ikke mere… Den ligger nu med åben bug og tomme øjenhuler og vidner om at alt har en ende...

”Nothing is permanent except change”… lyder et klassisk buddhistisk udsagn. Her endte den sine dage, blev pillet af gribbe og andre vilde dyr, og resterne går langsomt men sikkert, i et med omgivelserne.

Men vi skal videre op i Markha-dalen. Bag en lav kratskov af tamarisk ser vi nu Ladakhs højeste bjerg, Kang Yatse, 6400 meter. Dyrene ved udmærket at det er den vej vi skal og snart efter kan vi sidde af i den smukt beliggende landsby, Hankar.

Her ligger en gammel røverborg, eller er det en lille lokal fyrste der har regeret her? Højt på en klippe står kun tårnet og lidt murværk tilbage. Der er ikke mange dages trek til det store tibetanske højland Chang Tang, hvorfra nomader har handlet salt og uld med rige købmænd fra Kashmir… Hvorfor ikke opkræve nogle skatter her og der?

Vi er på vej til Nimaling – ”Solens Sted”, en højdal i små 5000 meters højde. De små heste er igen kommet på hårdt arbejde, men de kan lide det, siger Namgyal, vores hestemand. Gad vide hvad han mener, tænker jeg. Måske mener han at de glæder sig til græsgangene ved Nimaling.

Ved en lille sø ligger der endnu et sæsontelt. (Disse tehus-telte er i øvrigt kasserede materielfaldskærme fra den indiske hærs overskudslager).
Her må vi lige strække benene og lade hestene få pusten. Dette er Verdens Tag og vi kan skue ud over de vilde Ladakh og Zanskars bjerge.

Fossen Nimaling Chu, løber dybt under os og lige overfor ser vi en samling stærkt forvitrede klipper.

Med lidt god vilje og - dårligt syn, kunne det minde om facaden til Milano Dom...

Det vi ser er et meget fint eksempel på årtusinders erosion. Bjergene her er skabt af aflejringer fra havets bund, og består af meget forskellige materialer.

Noget er blødt eller porøst, som fx kalksten og skifer. Andet er hårdt, fx gnejs eller måske granit. Havets bund blev løftet op til de bjerge vi ser i Himalaya for mere end 500 millioner år siden. Årtusinders slitage af sol, frost og vind har derefter nedbrudt de bløde sten, og tilbage står søjler af de hårdere materialer – ofte bærende en mindre sten på toppen... Resultatet er det vi ser: et monument, naturens eget kunstværk – eller en inspiration til Milano Dom.

Nimaling er en stor grøn højdal hvor områdets bønder græsser deres flokke af pashmina geder, en tibetansk sæter. Her er to jordhuler, eller meget ydmyge levesteder bygget af sten og tørv.

Samt en række stenfolde til dyrene. Sidst på dagen kommer dyrene hjem til malkning. Yakokser, får og de små geder og så har folkene travlt.

Pashmina plukkes i maj, når den strenge vinter er ved at være forbi, og den findes inde under den tykke pels. Dette ultrafine hår (mindre end 1/6 af menneskehår) vokser frem når vinteren er nær og betyder at de kan overleve i det barske klima hvor det kan fryse ned til -40 grader. En ged producerer kun 80-100 gram hvert år, det betyder at der skal godt tre geder til blot et enkelt sjal.
De lokale bønder får til gengæld mere end 10 gange så meget for pashmina uld som almindeligt fåreuld. 1500 rupiers for pashmina og 150 Rs. for almindelig uld per kilo. (Priser fra 2010)

Vi besøger folkene i deres små sæsonboliger. Ikke meget charmerende, de vader bogstaveligt talt i lort, idet hele området er dækket af gedeekskrementer. Men spændende at se hvordan der laves mælk, ost og yoghurt, og hvor ydmygt man bor. Men størst er vores overraskelse da vi erfarer, at en af de unge malkepiger er hjemme på sommerferie. Hun læser historie og litteratur på Universitetet i Delhi.

Vi tager en hviledag her i små 4800 meters højde, for at pleje os selv m.m. Jeg tager et lille soloridt med vores guide Dorje. Her opdager jeg at vores små tibetanske heste, pludselig slår over i tølt… klassisk islænder.

Den sidste store kraftanstrengelse, Kong Maru La 5100 meter og Purpurslugten
Kong Maru La er navnet på passet der ligger 350 meter over Nimaling. En lille gruppe trekkere slæber sig pustende op af bjerget. Det ser hårdt ud – det er hårdt at gå stejlt op til over 5000 meter. For os går det let, vi er oppe på en times tid.
Stort udsyn til Kang Yatse mod syd, og ned gennem den dybe ”Purpurslugt” mod Indus dalen, og nord. Vi binder et par bedeflag og jeg kaster en håndfuld små tynde pergamentflag – lungta ud i vinden.

Sporet ned er så stejl at det igen er tid til at et par ladakhi-hjælpere tager hestene. Dagens trek er pragtfuldt men hårdt, for vi skal krydse fossen mange gange. Vi må springe fra sten til sten eller smide støvlerne og vade over, støttet af den altid nærværende Tsewang Dorje.

Jo længere vi kommer ned, jo mere snæver bliver slugten, hvor klipperne efterhånden changere mellem grøn og purpurrød. Det er stort og meget dramatisk. ”Bharal!” råber Dorje pludselig og peger på klipperne over os. Nu ser vi dem, de falder fuldstændig sammen med bjerget når de står stille… En stor gruppe blågrå Blue Ship, nu mangler vi bare sneleoparden, tænker jeg.

Vi sover i landsbyen Chang Sumdo og næste dag er vi tilbage i Leh.

Bøger af Ole Ejnar Hansen

”Vandringer i Himalaya”. Selskabets absolutte bestseller siden den udkom i 2013. Rejse – og fotobog med fantastiske billeder, og historiefortælling på højt niveau, fra Ole Ejnar Hansens mange rejser, både alene og som rejseleder, i Nepals, Indiens og Tibets bjergområder, inkl. fra Mount Kailas, Ladakh, Dolpho og kinesisk Himalaya. Bogen er en man elsker at læse i, eller bare slå op i for at kikke på billederne, og drømme sig væk i dem. Ole er en sjældent god fotograf og historiefortæller, der har en stor indsigt i, og respekt og kærlighed for, den kultur han delagtigør os i. Sprog: Dansk. 237 sider. **Pris inkl. porto: 400 kr.** Kan købes i Selskabets butik.

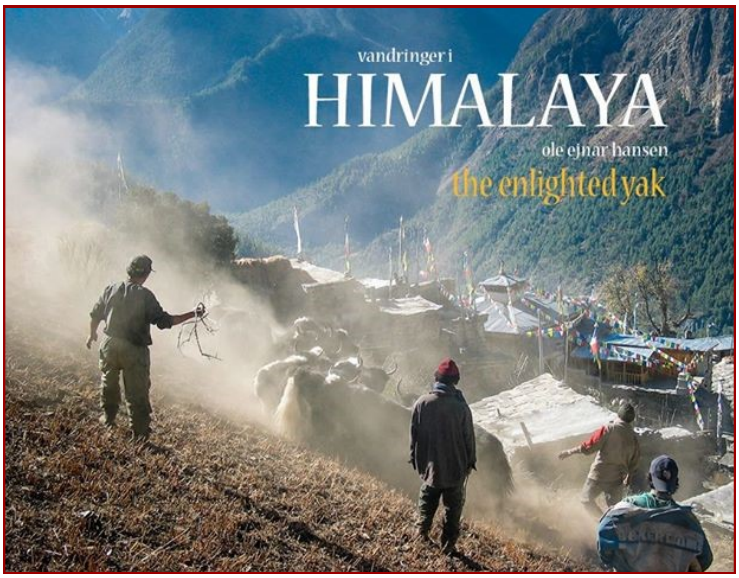

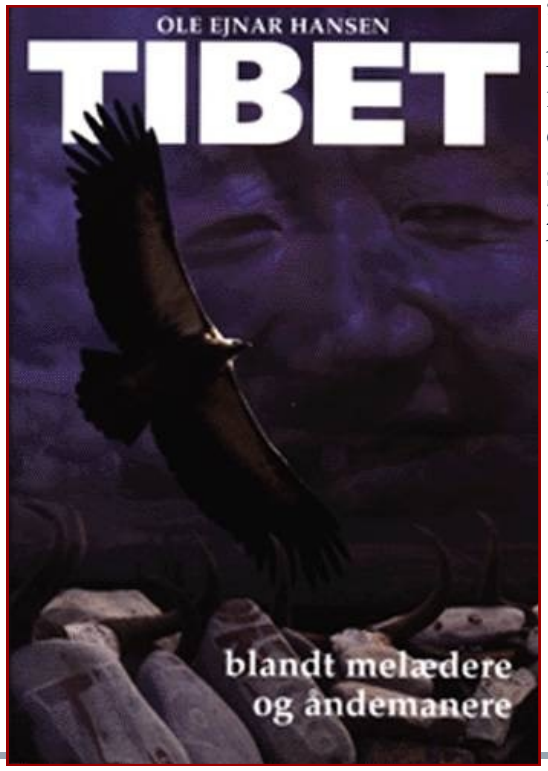

”Tibet - blandt melædere og åndemanere”. Fascinerende rejsefortællinger fra rejser i Tibet, hvor forfatteren rejser illegalt til fods, til hest, yak og i lastbil, primært i Vesttibet, og til forfatterens elskede Mount Kailash, som han har besøgt og lavet *kora* omkring hele 5 gange. Sprog: Dansk. 271 sider. **Pris, inkl. porto: 300 kr.** Kan købes i Selskabets butik.

Ole Ejnar Hansen (f. 1943) er uddannet litograf og socialpædagog. Han besøgte Tibet første gang i 1985, og har siden været rejseleder i bl.a. Tibet, Nepal, Bhutan, Zanskar og Ladakh, hvilket har resulteret i de 2 bøger, ’Tibet—blandt melædere og åndemanere’ (1998) og Vandringer i Himalaya’ (2013). Ole Ejnar Hansen er også en meget populær foredragsholder, der altid trækker fulde huse.

Foredrag om Ladakh den 23/10 2016
med Ole Ejnar Hansen
Læs mere under ”Aktivitetskalender”

Tamding Tsetan

En moderne tibetansk kunstner, musiker og aktivist - og Tibets første tatovør.

Tamding Tsetan er kunstner, politisk aktivist og musiker, og den første tatovør i det tibetanske eksilsamfund, og i det tibetanske samfund overhovedet. Han er et meget godt eksempel på den nye generation af tibetanske kunstnere, der med udspring i den traditionelle, tibetanske kunst, går videre, og bruger deres håndværk og talent mere ekspressivt og – som i Tamdings tilfælde – som et middel i deres kamp for et frit Tibet.

Vi bringer her Tamdings historie, som han selv har skrevet den, om hans opvækst og liv i Tibet, og om hans flugt fra Tibet til Indien. Vi har valgt at bringe hans historie, ikke kun fordi det er Tamdings særlige historie, men fordi han deler historie og oplevelser med de fleste tibetanere, der er vokset op i det kinesisk-okkuperede Tibet, hvor tibetanerne behandles som andenrangs borgere i deres eget land, og i mange tilfælde værre end dyr. Hvor man ikke har økonomiske midler til medicinsk behandling, hvorfor mange dør af ukomplicerede sygdomme. Hvor mange er analfabeter, pga. fattigdom, diskriminering, udfasningen af det tibetanske sprog og de kinesiske læreres torturlignende straffemetoder af tibetanske skolebørn, og hvor ca. 80 % af befolkningen næsten ikke har mulighed for en indkomst. Hvor man bliver arresteret, tortureret og sultet af kinesisk politi fordi man, som uvidende tibetaner fra landsbygden, ikke er klar over, at man skal have skriftlig tilladelse fra de kinesiske myndigheder til at bevæge sig mellem de forskellige regioner i Tibet.

Historien beskriver også meget detaljeret den livsfarlige og hårde flugt fra Tibet til Indien, som ca 2500 tibetanere foretager hvert år, over de flere tusind meter høje bjerge, med fare for at blive arresteret eller skudt af kinesiske grænsevagter, solgt tilbage til kinesiske soldater af nepalesiske grænsevagter, eller for at dø af kulde, sult eller fald i gletsjerspalter.

Den beskriver også den store overraskelse når de i landflygtighed for første gang lærer om Tibets sande historie, at det engang var et selvstændigt land og har sit eget flag, den store lykke første gang de møder Dalai Lama, og glæden ved endelig at få studere og få en uddannelse.

Min historie - fra Tibet til Indien.

Af Tamding Tsetan.

Jeg blev født i Amdo i nordøst Tibet den 6. december 1981. Min landsbys navn er Vindu, som også er den landsby hvor den 10. Panchen Lama blev født. Da jeg var lille vidste jeg ikke hvem min far var. Jeg mødte ham ikke før jeg var 16 år gammel.

Min mor var blevet tvunget ind i et arrangeret ægteskab, men var forelsket i min far, som hun havde en hemmelig affære med, og jeg er et resultat af den. Da min stedfar og hans familie fandt ud af sammenhængen, blev jeg, som 3-årig, sendt til at bo hos mine bedsteforældre, der boede sammen med min onkels familie og en lille pige, Thadu, som mine bedsteforældre havde adopteret. Jeg savnede min mor, som kun en lille dreng kan, og forstod ikke hvorfor jeg ikke måtte bo hos min mor. Min mor blev skilt fra min stedfar da jeg var 6 år gammel, og flyttede, til min store glæde, hjem til os.

Da jeg var 10 år gammel blev min mor meget syg efter, at kineserne havde tvangssteriliseret hende under meget uhygiejniske forhold, og da vi ikke havde penge til medicinsk behandling, døde hun et år senere.

Min 2 år gamle lillebror blev sendt til min mors tvillingsøster, mens jeg blev sat til at arbejde som nomade for min onkel. Selvom jeg kun var 11 år dengang var jeg meget glad for at arbejde som fåre– og yakhyrde. Senere, da jeg blev ældre, opfandt jeg metoder til at kurere de dyr, der var syge. Faktisk blev jeg efterhånden så god til det, at andre fårehyrder begyndte at komme til mig for at få hjælp med deres syge dyr.

Da min lillebror blev ældre, blev han meget syg, og fordi familien ikke havde råd til medicinsk behandling, blev han lam i begge ben. Han døde kun 13 år gammel. Da min familie ikke havde råd til at betale for min skolegang, kom jeg aldrig i skole mens jeg boede i Tibet.

Selvom jeg voksede op og arbejde for min onkel, blev jeg opdraget af min bedstefar. Han var den bedste i miles omkreds til rigtigt mange ting, og var også en kendt kunstner og tømrer. Han sagde altid, at jeg altid skulle forsøge at gøre mit ypperste, og perfektionere mig, og gøre alt for at klare mig selv, før jeg bad andre om hjælp.

Denne indstilling til livet er årsagen til, at han var så dygtig til mange forskellige ting. Han opfandt blandt andet en maskine, der kunne adskille aks og hvedekorn, og som samtidigt kværnede kornet. Denne gjorde ham til en lokal berømthed. Han fortalte ofte historier om den dag hvor kineserne kom og dræbte 6000 personer på en dag. Han fortalte også historier om sult og hårde tider i Tibet.

Sammen med min lillebror, fætter, kusine og "storesøster", Thadu, som mine bedsteforældre havde adopteret

Som barn undrede vi os over, at der var så mange kvinder og børn, og næsten ingen mænd i vores og i de omkringliggende landsbyer. Det var fordi mændene var blevet dræbt af kineserne. Min bedstefar og hans historier blev senere hovedinspirationen både til mit kunstneriske arbejde og til min politiske aktivisme.

Da jeg var lille besluttede min bedstefar, at jeg skulle være Ngagpa – tibetansk yogi - og derfor blev mit hår klippet kort på siderne og bagpå, så jeg kun havde en lang hestehale, der voksede fra toppen af mit hoved. Det var jeg ikke glad for. Jeg havde intet ønske om at blive Ngagpa og ville hellere have langt hår, som de mandolinspillere jeg havde set. På grund af min hestehale kunne de andre børn desuden fange mig, og holde mig fast når vi legede.

Senere besluttede min bedstefar, at jeg skulle være munk, så han barberede mit hoved. Jeg var så bange for barberhøvlen, og græd hver gang han gjorde det. Jeg havde ikke lyst til at blive munk, og ville så gerne have langt hår.

Senere, da jeg arbejdede som nomade, og var væk hjemmefra i 3-4 måneder ad gangen, voksede mit hår og blev langt. Dog klippede min onkels kone mit hår af igen mens jeg sov. Hun sagde jeg lignede en pige, så jeg vågnede uden hår på hovedet. Desværre klippede hun det grimt med en stor saks, så mit hår blev grimt og ujævnt. Der var ingen frisør til at udføre arbejdet!

Da jeg var 16 år gammel, i 1997, holdt de heldigvis op med at klippe mit hår. Det år var jeg blevet meget lang og stærk, og mit hår var også blevet meget langt. Til Losar det år deltog jeg i en skydekonkurrence, hvor man skulle skyde mod et mål fra hesteryggen, mens man red i høj fart.
Inden konkurrencen bar vi vores pile op til toppen af et bjerg og ofrede dem til en guddom. Jeg fik meget opmærksomhed under konkurrencen. Jeg skød godt og bar en "Tsaru chupa" (chupa, der er foret med skind fra meget unge lam – en rigtig kvalitets-chupa!), som min bedstefar havde syet til mig (i det tibetanske samfund er det som regel mændene, der syr skindtøjet. red.)

Alle spurgte pludseligt hvem jeg var. Jeg følte mig stolt, jeg sang, var med i væddeløbet og jeg skød godt, og jeg gjorde min bedstefar stolt. Efter dette var der ingen, der bad mig om at klippe mit hår.

Faktisk klippede jeg ikke mit hår igen før i 2008, hvor jeg barberede mit hoved i solidaritet med de forfattere og musikere i Tibet, der var blevet arresteret af kineserne, som barberede deres hår af.

Da jeg var 17 år gammel besøgte jeg Amdos hovedstad Xining for første gang i. Frem til dette havde jeg arbejdet som nomade ude på landet. Jeg elskede de dyr jeg havde ansvar for, fårene, hundene, og inden jeg besøgte storbyen havde jeg aldrig ønsket at arbejde med andet.

Men under dette besøg følte jeg mig helt fortabt og ude af stand til at spørge nogen om vejen hjem, fordi jeg hverken kunne tale eller læse kinesisk. Det gik op for mig, at jeg havde behov for skolegang og uddannelse. Det var også her jeg fik ideen om at rejse til Lhasa.

Min onkel havde ingen planer om at give mig en skolegang eller uddannelse – han ville kun bruge mig som arbejdskraft. Desuden havde jeg ingen familie tilbage, alle var døde, og min adopterede storesøster var blevet nonne og boede på et fjerntliggende kloster.

Så, under Losar-festlighederne pakkede jeg og en ven, der begge havde sparet lidt penge op, vores ting, og rejste til hovedstaden. Vi rejste først til Xining, vores lokale storby, hvor vi købte det vi troede var en busbillet til Lhasa. Senere fandt vi imidlertid ud af, at billetten kun tog os den halve vej. Vi solgte derfor alle vores ejendele, tøj og smykker for at få råd til resten af rejsen. Men fordi vi ikke kunne betale for hele rejsen, var vi nødt til at stå på bagsiden af bussen og klamre os fast til den en hel nat.

Da vi kom frem til Lhasa var vi sodet fra top til tå af udstødningsgassen fra den dieseldrevne bus, og vi var meget kolde. Men vi var lykkelige. Vi brugte hele den første aften på at prøve at finde Potala-paladset, men da vi ikke forstod den lokale Lhasa-dialekt, forstod vi ikke dem, der forsøgte at forklare vejen til Potala. Vi forstod heller ikke kinesisk. Vi fandt dog Potala den næste morgen efter, at det var blevet lyst.

Vi blev meget følelsesladet da vi så Potala for første gang. Dette var Dalai Lamas hjem, som jeg havde hørt så meget om. Vi græd af lykke. Men mange problemer ventede forude. Da vi ankom til Lhasa havde vi ingen penge, og vi lignede tiggere. Udstødningsgassen fra bussen havde lagt sig som et sort lag over vores kroppe, hår og tøj, og vi havde solgt vores bedste tøj. Jeg havde intet at købe mad for, og derfor spiste jeg ikke de tre første døgn i Lhasa.

Efter den 3. dag uden mad, var jeg begyndt at blive svimmel og havde dobbelt-syn. Det lykkedes mig dog til sidst at få et job som opvasker på en restaurant – min ven havde forladt mig, fordi han havde fået et job hos en ven. Livet var hårdt, jeg tjente kun 150 yen pr. måned, og havde desuden mange problemer, fordi jeg ikke forstod sproget.

Jeg tjente også penge på at synge i natklubber om aftenen, men da jeg kun kunne synge på tibetansk, tjente jeg meget lidt. Jeg ville have tjent meget mere hvis jeg havde kunnet synge på kinesisk, men på det tidspunkt kunne jeg ikke sproget.

Jeg arbejdede som opvasker sammen med en anden. Vi vaskede op om dagen, og sov i restauranten om natten. Jeg begyndte efterhånden at bruge alt jeg tjente på at gå på barer og natklubber. Det eneste jeg ville var at synge og være sammen med de andre Lhasa-drenge, bruge penge, og drikke og danse hver aften.

En dag mødte jeg min opvasker-kollegas lillebror. Jeg havde set ham i byen tidligere, hvor han tiggede omkring Tsuglakhang (Jokhang Tempel, red.), men havde ingen anelse om, at han var min kollegas lillebror. Uanset kom han forbi denne aften, og sov der, sammen med os.

Hans bror tilbød ham mad da han kom, men han afslog – han var bange for, at det ville skabe problemer for hans bror. Da vi denne aften, for en gangs skyld, havde mulighed for at se på tv, havde vi bestemt os for, at blive længe oppe. Men min kollegas lillebror ville sove. Han sagde, at dagen efter var det den 15. dag i måneden (fuldmåne-dag, red.), og mange mennesker ville komme og lave kora rundt Potala, og derfor ville han stå tidligt op og være der før kl. 03:00, så han kunne tigge så mange penge som muligt. Drengen var kun 7 år gammel, og planlagde allerede sin "arbejdsdag". At være tigger i Lhasa var meget hårdt. Jeg havde selv prøvet det under min første tid i Lhasa, men uden held.

Det viste sig, at den lille dreng, hans storebror og deres far havde forsøgt at flygte til Indien efter, at deres mor døde, men at de var blevet fanget af kinesisk militær, der tog alle deres penge og ejendele, og efterlod dem uden en øre og helt uden kontakter i Lhasa.

Som 16 årig i Amdo

Min ven og jeg efter ankomsten til Lhasa.

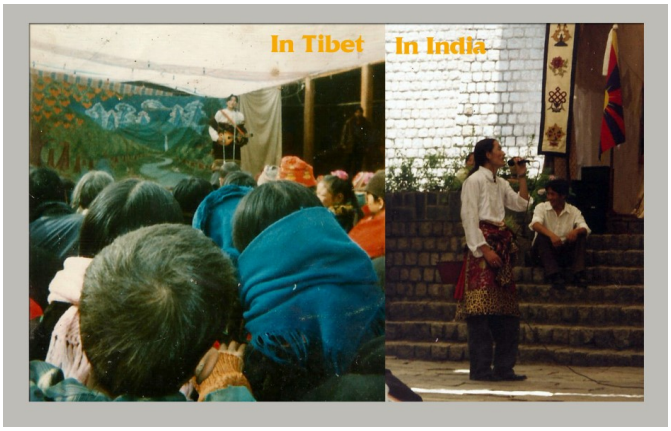

Deres far havde været nødt til at rejse langt væk for at arbejde, den ene bror blev opvasker og den lille blev tigger.

Det, at den lille dreng arbejdede så hårdt, stod så tidligt op, og sparede og sparede for, at hans familie igen kunne forsøge at flygte til Indien inspirerede mig meget. Frem til dette møde havde jeg gladelig brugt alle mine penge på at leve på Lhasa-facon. Nu begyndte jeg at arbejde hårdt, øvede mig i at lave nudler på restauranten om aftenen, og øvede mig i at lave mad, til jeg blev dygtig nok til at få et job som kok.

En dag hvor jeg cyklede rundt i Lhasa på en vens cykel, blev jeg stoppet af kinesisk politi, der bad om at få se mine papirer. Der er en lov om, at alle tibetanere, der kommer fra andre distrikter i Tibet skal have et dokument, der viser, at de har tilladelse til at opholde sig i Lhasa. Jeg var ikke klar over dette, så politiet bankede mig op, tog min cykel og arresterede mig.

Jeg var i fængslet i 5 dage, hvor jeg delte en lille celle med 3 andre. Der var ingen vinduer, kun et lille hul i døren, som fangevogterne talte til os igennem. Der var intet toilet, kun en lille spand. Jeg blev slået gentagne gange.

Politiet pressede mig opad en væg mens de slog mig. En af dem, jeg delte celle med, fik mad fra besøgende familiemedlemmer, resten af os fik ingen mad under hele opholdet. Den 3. dag blev jeg syg, og jeg fik lidt mad af min cellekammerat. På grund af dette blev jeg som straf placeret i en anden celle, hvor jeg blev bagbundet, slået og forhørt igen.

Da de var færdige med mig, blev en tibetansk betjent tilbage hos mig i cellen. Han lagde mærke til, at jeg havde et billede af Dalai Lama i en kæde om halsen, og rådede mig til at skjule det, for at undgå fremtidige problemer med de kinesiske myndigheder. Han delte også sin mad med mig.

Den aften blev jeg i stand til selv at løsne rebene omkring mine bagbundne hænder. Min første indskydelse var at flygte, men jeg kom så til at tænke på den tibetanske betjent. Det var hans job at vogte mig, og han ville nok blive straffet hvis jeg flygtede. Så jeg bandt rebene sammen igen. De slap mig ud igen den næste morgen.

På restauranten havde jeg ofte kontakt med engelsktalende turister, hvilket gav mig lyst til at lære sproget. Min chefs søn studerede engelsk. En dag skrev han "Tashi Delek" ("goddag") med engelsk skrift på min arm, og jeg kopierede det igen og igen, til jeg kunne skrive det korrekt. Jeg plejede at lytte imponeret når han talte engelsk med turisterne.

En dag mødte jeg en tibetaner, der var bosat i Indien. Han sagde, at hvis jeg gerne ville have et godt liv og en god business, var Lhasa det rette sted. Men hvis jeg gerne ville lære engelsk og få en uddannelse skulle jeg flygte til Indien. Det var ham, der overbeviste mig om, at det ville være bedre for mig at bo i Indien, og forklarede hvordan jeg skulle flygte. Så jeg lagde en plan og begyndte at spare penge.

I udgangspunktet var vi 49 personer i gruppen, der flygtede fra Lhasa. Vi mødtes om aftenen med vore to guider, og betalte dem 2500 yuan hver. Vi tog afsted i lastvogne, hvor vi stod tæt pakket sammen på lastplanet. Selvom vi alle havde meget forskellig baggrund, fandt vi hurtigt ud af hvor ens vi egentlig var. Efter at have kørt et stykke tid, stod vi ud af bilen, og gik videre til fods. Vore guider gik sammen med os i tre dage og viste os vejen over bjergene. Det var en meget besværlig rejse.

Som andre før os, valgte vi at flygte om vinteren. Dette fordi de kinesiske vagter ikke er så aktive om vinteren. På grund af kulden opholder de sig mest indendørs, i deres telte. Samtidigt gjorde vinteren rejsen mere besværlig, selvfølgelig. Hvis man tager for lange pauser kan man fryse ihjel. Vi gik altid om natten, når det var koldest. På grund af kulden kunne vi ikke holde pauser, og af samme grund kunne kineserne heller ikke se os.

Mange flygtninge har, på grund af den ekstreme kulde i de store højder i bjergene, fået forfrysninger, og har, efter flugten, fået amputeret både fingre og tæer. Det var så koldt, at min ansigtshud sprak. Jeg har stadigvæk ar efter det.

Den fjerde nat, mens vi gik over et meget farligt bjergpas, så vi pludseligt lyset fra en lommelygte, der lyste direkte i vores retning. Vi troede det var kinesiske soldater, der havde opdaget os, og løb i alle retninger. Næste morgen var der kun 24 tilbage. Vi vidste ikke hvad, der var sket med de andre.

Vi forsøgte at lede efter dem, men kunne ikke finde dem. Guiderne var også forsvundet, og vi vidste, at hvis de kinesiske soldater havde fundet dem, var de allerede døde. Vi kom nu til at mangle mad, da dem, der var forsvundet, havde båret det meste af den i deres bagage.

Vi kunne ikke se hvor vi skulle gå over bjergpassene, men var, uanset, nødt til at fortsætte flugten. Vi havde intet kort, og ingen ide om hvilken rute vi skulle tage, så vi besluttede at klatre op på bjergtoppene for at orientere os bedre. Dette var årsagen til, at vores flugt tog så lang tid. På vejen passerede vi flere kinesiske militærlejre, men heldigvis var det så ekstremt koldt, at soldaterne holdt sig indendørs.

Rejsen var, mildt sagt, langt fra nem. Vi havde bestemt os for, at ikke have penge på os. Hvis kineserne fangede os ville de alligevel tage dem fra os. Derfor havde jeg brugt det meste af de penge jeg havde sparet til et par nye skindstøvler, en ny bag og en helt ny mandolin, som jeg havde tænkt at bruge når jeg nåede frem til Indien.

En dag mens vi gik blev jeg siddende fast i en snedrive. Under forsøget på at komme fri, faldt min mandolin ud af min rygsæk og nedad en klippe. Alle sagde til mig, at jeg skulle lade den være, at det kun var en mandolin og, at den ikke var værd at risikere livet for.

Min første tanke var også at lade den blive hvor den var, men ved nærmere eftertanke - den var helt jo ny, og alle strengene var nye. Jeg havde jo købt den for at bruge den i Indien - måske kunne man ikke købe lige den type tibetansk mandolin i Indien. Så jeg klatrede ned ad klippen for at hente den, men kun fire af mine venner ventede på mig. De andre var gået.

Det var ligegyldigt, da ingen af os havde mere mad uanset. Vi gik i fire dage uden mad og vand. Der var kun is omkring os, og ingen sne vi kunne smelte. På et tidspunkt passerede vi en død yakokse. Vi blev ellevilde af glæde - kød! Men da vi forsøgte at skære i den, viste det sig, at kødet var frosset til tyk is. Vore knive kunne ikke skære i den, og der var heller ingen klippestykker, der var skarpe nok. Vi var nødt til at efterlade den.

Vi fandt senere ud af, at andre flygtningegrupper, der var gået før os, også havde forsøgt at skære i yakoksen, og havde haft samme held som os. Vi var psykisk og fysisk udmattede, efter flere dage uden mad og vand, og det var ekstremt koldt, både dag og nat. Vi var kun kommet halvvejs, og håbløsheden kom snigende.

Jeg tænkte hele tiden, 'Åh, hvorfor tog jeg dog afsted?' Jeg var så sulten, så tørstig. Den første dag uden mad savnede jeg mothuk (momo-suppe), den anden dag savnede jeg svinekød, osv. Hver dag savnede jeg forskellige retter, og havde skyldfølelse for al den mad jeg havde smidt ud i Lhasa.

Men det var vand jeg savnede mest. Efter et stykke tid uden mad og vand, er det vand man savner mest. En dag fandt vi en flaske, der indeholdt en væske af ubestemmelig karakter. Selvom vi ikke vidste hvad det var, drak vi alle sammen af flasken, og indholdet efterlod en brændende og prikkende fornemmelse i mund og svælg. Jeg var bange for, at vi var blevet forgiftet, at vi havde drukket noget, der ville gøre os syge. Men når man er tørstig, drikker man hvad som helst.

Der var også andre farer. Isen var hverken nem eller ufarlig at bevæge sig på, og der var store, dybe gletsjerspalter i den bræ vi gik på. Jeg var selv en hårspred fra at falde ned i en af dem, så tæt på at dø. Jeg blev så bange, og blev endnu mere vred over situationen, men samtidigt ubeskriveligt lettet over, at jeg stadigvæk var i live.

Endelig kom vi frem til Nepal, hvilket dog ikke var ensbetydende med, at vi var i sikkerhed. Vi vidste kun, at vi var nødt til at tage os til Kathmandu, men ikke hvordan, så vi begyndte at spørge os frem. Vi talte imidlertid ikke nepalesisk, og de forstod ikke tibetansk, så vi endte op med at gå i forkert retning, og var nødt til at gå tilbage igen. Vi var igen uden mad og drikke. På vej ned fra bjergene havde vi mødt en tibetansk nomadefamilie, der havde givet os mad, men det var nu flere dage siden, og maden var slut. At tigge havde ingen virkning her– folk lukkede blot døren for øjnene af os. Vi så ingen anden udvej end at stjæle. Det blev min opgave at forvirre en butiksejer ved at spørge om prisen på alle mulige varer, mens mine venner stjal kiks og mælkepulver. Det var desværre sådan vi overlevede.

Vi fortsatte med at gå, og fandt langt om længe en politistation. Vi havde hørt, at nepalesisk politi arresterede tibetanske flygtninge og kørte dem til flygtningemodtaget i Kathmandu. Vi troede, at vi endelig var i sikkerhed, at vi ville overleve. Vi spiste derfor al den mad vi havde stjålet, og marcherede derefter ind på politistationen, hvor vi forlangte at blive arresteret. Men dengang ej.

De smed os ud, og pegede i retning af Kathmandu, men først efter, at de havde taget resten af vores ejendele, der alligevel ikke var noget værd.

Vi havde ikke kræfter til at gå længere. Vi forsøgte at hoppe ind i biler, der var på vej til Kathmandu, men det var ikke muligt at få plads til alle fire i én bil. Vi ændrede derfor taktik. Vi stoppede busser ved at stå hånd i hånd midt på vejen. Vel inde i bussen satte vi os langt væk fra hinanden. Når billettøren kom for at sælge billetter, lod vi som om vi ledte rigtigt længe efter penge i vores tøj. I mellemtiden gik billettøren videre for at sælge billetter til alle andre, og når vi så var blevet smidt af bussen på grund af de manglende penge, var vi kommet nogle kilometer nærmere Kathmandu.

Ved således at stå på og blive smidt af flere busser, nåede vi endelig frem til Kathmandu. Da vi kom frem var vi meget, meget lykkelige. Men vi var endnu langt fra at være i sikkerhed. Nepalesiske politibetjente spottede os, og kom nu, bogstaveligt talt, løbende imod os, ivrige efter at være de første til at modtage os.

Vi havde hørt, at de ville ransage os og tage alt vi havde af værdi. Og de prøvede også. Men vi var forberedt. Mine venner havde lagt alt de havde af værdi i deres sko. Jeg selv havde købt et par specialfremstillede underbukser i Lhasa, som havde lommer med lynlåse på indersiden. Der havde jeg gemt mine sidste hemmelige 300 yen og et lille knojern. Og de blev hvor de var.

Vi slappede af i fire døgn på politistationen. Vi vidste ikke hvad, vi skulle tro, og var bekymrede for hvad, der ville ske med os. Samtidigt var vi lettede over at være kommet så langt. Maden på stationen var desuden meget god. Vi fik alle måltider serveret, hvilket ikke forhindrede os i at bede om mere. Vi lærte hurtigt ordet 'roti' (fladt nepalesisk brød), som vi råbte efter, fra den celle vi var placeret i. Ikke, at vi fik mere af den grund. Vi lærte også det nepalesiske ord for 'har ikke' - 'tsaina'.

Den fjerde dag skete der noget, der gjorde os bange. En mand, der tydeligvis var meget vigtig, ankom til stationen, hvor alle hilste ærbødigt på ham. Vi så, at han talte med nogen i telefonen, og det var klart for os, at det var os, han talte om. Vi troede han ville sælge os tilbage til kineserne, og blev meget bange. Vi kunne bare ikke tage den svære tur tilbage igen, og vi begyndte at planlægge.

Vi var alle sammen fast besluttet på, at vi hellere ville dø i Nepal end at gå tilbage til Tibet sammen med kinesiske grænsesoldater, og gennemgå torturen ved den ekstremt svære tur over bjergene igen, samt den anden type tortur, der helt sikkert ventede i et kinesisk fængsel.

Efter nogen tid blev vi imidlertid bedt om at sætte os ind i en jeep, hvorefter de låste dørene. Hvad skulle vi nu gøre? Vi diskuterede igen hvilke flugtmuligheder vi havde. Efter lidt venten, så vi pludseligt en tibetansk kvinde krydse vejen og komme hen imod os. Hvad skete der? Hun kom over til den bil vi sat i, og sagde til os, "I er i sikkerhed nu". Vi var endelig fremme. Vi havde klaret det! Gudskelov!

Vi var både taknemmelige, forvirrede og lykkelige. Senere fandt vi ud af, at det tibetanske flygtningecenter i Kathmandu havde betalt 2000 nepalesiske rupees for hver af os. Den politichef, der så stolt havde taget æren for at redde os, var åbenbart blevet rundhåndet bestukket!

For første gang i lang tid var jeg rigtigt lykkelig. Jeg tog brusebad i lange baner, og spiste og spiste og spiste. Senere mødte vi den gruppe vi oprindeligt flygtede sammen med fra Lhasa, eller rettere dem, der var tilbage af den.

Efter, at vi var blevet skilt ad, havde gruppen, der talte 17 personer, mødt nogle vestlige trekking turister. De havde reddet de syv børn, der var med i gruppen. De havde ringet efter en helikopter, der havde fløjet børnene i sikkerhed. De resterende 10 havde været nødt til at tage sig videre til fods, og de havde ikke været lige heldige.

De havde mødt nepalesiske soldater på grænsen til Nepal, og blev øjeblikkeligt arresteret og solgt til de kinesiske grænsevagter. Under bilturen tilbage til Tibet, bestemte en af flygtningene sig for at hoppe af bilen i fart. Han var hoppet ned i en flod og svømmet over til den anden side. Han var fra Amdo, og var meget stærk og god til at svømme. Hans ven, der var mindre, havde imidlertid ikke været så heldig. Han hoppede også ud af bilen mens den kørte, men under forsøget på at hoppe i floden landede han på en klippe og blev dræbt på stedet.

Vi fandt også ud af, at en af de unge piger i gruppen var faldet i den samme gletsjerspalte, som jeg selv havde været lige ved at falde i, og jeg følte mig ekstremt heldig, der havde overlevet. De havde forsøgt at hive hende op af ved at binde flere khataks sammen, men de gik i stykker i sidste øjeblik, med det resultat, at hun var faldet endnu længere ned, og var blevet dræbt.

Til sidst havde de været nødt til at efterlade hendes lig i gletsjerspalten. I vores kultur er liget meget vigtigt. Hvis man ikke kan begrave, brænde, sænke i vand, eller ofre liget til gribbe, vil namshi (ens sjæl) blive jordbunden, og den afdøde vil ikke finde fred. Men gruppen kunne ikke hjælpe hende, da de var nødt til at vælge mellem at dø, mens de forsøgte at redde liget, eller overleve ved at gå videre.

På flygtningecentret var der hver dag fælles meditation og pujaer, som vi ofte deltog i. En dag, på vej til meditationssalen, lagde jeg pludseligt mærke til et smukt billede, der hang på væggen. Jeg spurgte en af de andre, hvad det var. 'Ved du ikke det?', sagde hun. 'Det er det tibetanske flag'. Nej, det vidste jeg ikke. Jeg havde aldrig set det før. Jeg indså pludseligt hvad kineserne havde gjort i mod os, og hvor meget de havde luret os.

Som barn havde jeg hørt historier om hvordan, der havde været hårde tider uden mad, med mange farer. Men ingen havde fortalt mig hvorfor vi led, og hvem det var, der fik os til at lide. Jeg forstod nu, at min familie havde forsøgt at beskytte mig. De ville ikke have, at jeg skulle begynde at protestere og udsætte mig selv for fare.

På modtagelsescentret viste de filmen, 'The Cry of the Snowlion' for os. Det var således jeg begyndte at forstå hvad kineserne havde gjort imod mit folk.

Jeg begyndte efterhånden at hjælpe til i køkkenet i flygtningecentret. Jeg gjorde det mere end gerne—jeg var glad for at lave mad. En dag, tidligt om morgenen ankom en tibetansk kvinde til centret. Hun var meget ilde tilredt. Hun havde kun en sandal på den ene fod, og hendes fødder og lægge var fyldt med rifter og blodige sår. Hun havde kun et tyndt stykke stof om hofterne, og en hullet og snavset t-shirt på overkroppen, og hendes hår stod til alle kanter - og hun skammede sig meget over hvordan hun så ud. Hun var kommet fra Tibet for at besøge sin søn, der studerede i Indien, og havde både pas og rejsetilladelse til at rejse fra Tibet til Nepal og Indien. Hun havde sit eget firma i Tibet, og havde taget sit bedste tøj og smykker på til rejsen. Da hun nåede frem til grænsen mellem Tibet og Nepal, var hun blevet overfaldet af røvere, der havde stjålet alle hendes ejendele, voltaget hende og efterladt hende uden tøj, penge og mad.

Hun ankom til Kathmandu i en forfærdelig tilstand. Frem til jeg hørte hendes historie troede jeg, at jeg havde haft den mest forfærdelige flugt over bjergene, meget værre end alle andres, men her var én, hvis historie var mange gange værre end min, og jeg følte mig pludselig meget heldig, til trods for hvad, jeg havde gennemgået. Vi fik senere hjælp fra flygtningecentret med at rejse videre til Indien. Det eneste vi selv skulle gøre var at vælge hvilken skole vi ville gå på. Centret organiserede rejsedokumenter og busser, og betalte for rejsen.

Vi var blevet fortalt, at dem, der var under 16 år kunne begynde på TCV (Tibetan Children's Village) i Bir, hvor de kunne få en uddannelse og, at dem, der var ældre kunne tilmeldes Tibetan Transit School (TTS) i Dharamsala. Vi ville alle sammen gerne til Bir, da vi vidste at vi kunne få en længere uddannelse der, og muligvis også mulighed for at fortsætte på universitetet. På TTS fik man kun en femårig uddannelse, og pensum gik mest ud på at lære at skrive og læse tibetansk og engelsk. Efter fem år skulle man klare sig selv. Jeg var 20 år gammel, men skrev alligevel en ansøgning til Bir-skolen og løj, at jeg kun var 16, hvilket alle mine venner også gjorde. Mange på flygtningemodtaget i Kathmandu løj sig yngre end de var for at komme ind på Bir-skolen. Da vi senere hørte, at Bir-skolen var fyldt op med elever (ca. 300) og, at man fik meget lidt mad der, kun én *tingmo* (dampet tibetansk brød) hver til morgenmad, ville vi alle sammen alligevel gerne til TTS, og vi ændrede igen vores alder til den korrekte.

Fra tiden som frisør på TTS.

Tamding Tsetan sammen med den tibetanske sang– og dansetrup, Akupema, som han turnerede med som sanger, danser og musiker.

Vi ankom Nepal syv dage inden H.H. Dalai Lama skulle påbegynde Kalachakra-indvielsen i Bodhgaya i Indien. Vi var meget heldige. Normalt venter tibetanske flygtninge i ca. 3 måneder på flygtningemodtaget i Nepal før de bliver sendt videre til Indien. Men fordi vi ankom lige på dette tidspunkt blev vi sendt videre til Bodhgaya næsten med det samme, for at møde Hans Hellighed.

Da vi kom til Bodhgaya viste det sig imidlertid, at Hans Hellighed var blevet syg. Der gik rygter om, at han var blevet forgiftet, og derfor var forhindret i at give belæringer.

Jeg mindes meget tydeligt hvordan han forklarede, at han var meget ked af, at han ikke var i stand til at gøre færdig Kalachakra-belæringerne. Vi blev placeret forrest, fordi vi lige var flygtet fra Tibet. Han velsignede os, og sagde, at vi nu havde opnået eksakt samme fortjeneste som vi ville have fået hvis vi havde deltaget i Kalachakra-indvielsen.

Bagefter blev vi alle sammen sat på et tog, der tog os til TTS i Dharamsala, hvor jeg studerede engelsk i et år. Jeg opdagede efterhånden, at der var en skole hvor man kunne få undervisning i traditionel thangka-malning, så jeg bestemte mig for at tilmelde mig.

I Tibet havde jeg været god til træskæring. Jeg tegnede altid på sten og klipper, og lavede små skulpturer af ler. Jeg lærte thangka-malning hurtigt, og fik andenpræmie i min klasse. Jeg begyndte imidlertid hurtigt at blive utilfreds med thangka-malning, på grund af alle regler man skal følge, og den manglende kunstneriske frihed det indebærer. Fx er det vigtigt indenfor thangka-malning, at man følger de mange regler om spirituel renhed. Fx må man ikke have sex mens man er i gang med at lave et billede. Desuden må man ikke fugte penslen med munden, selvom det kan være nødvendigt for at færdiggøre små detaljer på billedet.

Guddomme skal tegnes ifølge særlige ikonometriske regler, og der er derfor ingen mulighed for at præge billedet med sin personlige maler-stil. Jeg var også uenig i den traditionelle praksis med, at thangka-maleren ikke må signere sine billeder.

Årsagen til denne praksis er, at man, i den tibetanske kultur, betragter thangkaen som guddommens hjem, og mener, at guddommen manifesterer sig i billedet når den er blevet velsignet af højere lamaer. Kunstneren regnes som sekundær i forhold til guddommen, så, på grund af respekt, kan vi ikke betragte billederne som "vores".

Jeg betragter dog stadigvæk det, at kunstneren ikke må signere sine billeder, som problematisk. Hvis kunsterne signerede deres billeder ville køberne kunne identificere dem og bestille nye thangkaer fra de kunstnere, hvis stil de bedst kan lide.

En god kunstnerisk kvalitet mht. udførelsen af thangkaen er, spirituelt set, også vigtigt. Hvis kunstnerne signerede deres billeder ville man også bedre kunne skelne mellem tibetanske thangkaer og andre (fx de nepalesiske).

Så jeg blev således mere og mere utilfreds med thangka-malning, og gik mere og mere over til at lave moderne kunst. Her var der mere frihed til at udtrykke sig, og til at benytte forskellige teknikker.

Malerier af Tamding Tsetan

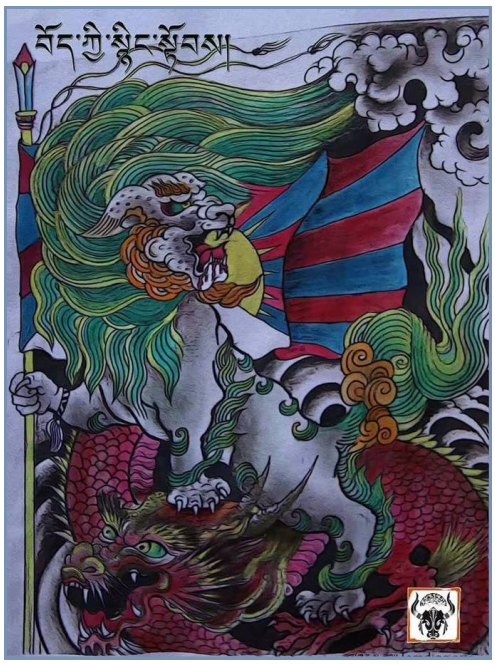

Mens jeg stadigvæk studerede på TTS begyndte jeg at lære at spille guitar. En af skolens lærere, der kunne spille guitar, underviste mig hver søndag, og jeg øvede mig hver aften resten af ugen.

Mens jeg var på TTS begyndte jeg også at klippe de andres hår. Fordi meget få af eleverne på TTS talte hindi fandt de det næsten umuligt at kommunikere med de indiske frisører, og resultatet var ofte nogle meget grimme klip.

Jeg talte derfor med lederen på TTS, og tilbød mig at klippe alle gratis. Han gav mig et lokale og købte alt udstyr jeg havde behov for. Ved at praktisere på mine medstuderende, blev jeg efterhånden så dygtig, at jeg kun brugte en barberkniv til at klippe med.

Efter eksamen på TTS blev jeg med i Akupema-gruppen, der var en tibetansk sang– og danse-trup, der turnerede over hele Indien. Jeg var med som sanger, danser og musiker. Mens jeg var med i gruppen blev jeg efterhånden bedre og bedre til at spille på mine instrumenter.

Akupema eksisterede ikke så længe. På grund af dårligt management holdt flere og flere op, til det kun var mig tilbage, hvorefter gruppen blev opløst. Derefter søgte jeg ind på Norbulinka Institute som moderne kunstner. Mens jeg boede der arbejdede jeg både som udøver af moderne kunstmalning, relief-maler og musiklærer.

I samme periode åbnede jeg også en frisørsalon - den første moderne frisørsalon med en tibetansk frisør! Det var også mens jeg boede på Norbulinka, at jeg begyndte at tatovere andre.

De evner, der kræves af en relief-maler, fx det at male en meget lang streg uden at ryste på hånden, er de samme som kræves af en tatovør, så det at mestre begge kunstforme er en god kombination. Egentlig startede jeg som tatovør allerede mens jeg var med i Akupema-gruppen. En ven i truppen havde lavet en tatovering på min arm ved at benytte en nål, hvilket tog meget lang tid.

Jeg fik derfor en ide om, at det ville være meget bedre at bruge en maskine, og gik i gang med at lave en tatoveringsmaskine. Den lavede jeg med dele fra et kassettebånd, fra en kuglepen, med en batteriholder fra et keyboard, og med udskiftbare nåle. Og rigtigt meget elektriker-tape!

Jeg begyndte at tatovere andre mens jeg boede på Norbulinka. Jeg arbejdede på Norbulinka Institute i to og et halvt år. Da jeg sagde op var jeg blevet hovedmusiklærer på Instituttet, og optrådte bl.a. sammen med mine elever for HH Dalai Lama til Kalachakra-indvielsen i Amaravati i Sydindien i 2006. Efter denne optræden forlod jeg Norbulika Institute og flyttede til McCleod Ganj.

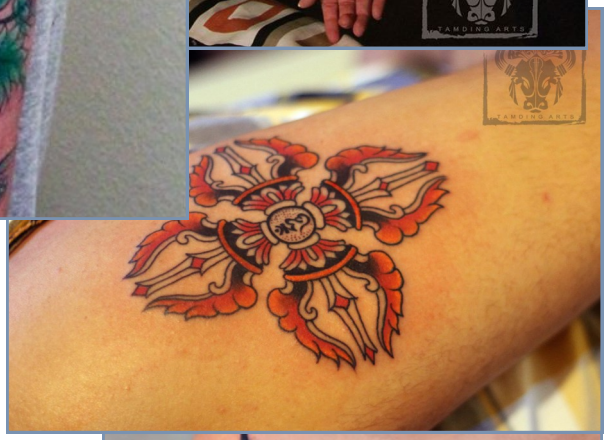

Farvetatoveringer af Tamding Tsetan.

Efter en kort pause som tatovør fik jeg hjælp af min amerikanske ven, Serena, med at købe professionelt udstyr, og åbnede en salon. I begyndelsen vidste jeg ikke hvordan jeg skulle bruge det moderne udstyr, som Serena havde hjulpet mig med at anskaffe. Så jeg var nødt til at lære det. Jeg lærte det af Philip, en tatovør fra Chicago, der var på besøg i Dharamsala, og af Claudia Fanti, en tatovør fra Brasilien.

I samme periode købte jeg også min første computer - for 3000 Rupees! Efter et stykke tid havde jeg tjent nok penge på at designe og sælge t-shirts, til at kunne investere i dyrere tatovør-udstyr i en bedre kvalitet, hvilket er det samme, som jeg bruger den dag i dag.

(I dag går det i øvrigt begge veje: indtægten fra tatoveringen gør, at jeg nu også kan lave bedre design på mine t-shirts, der nu er af bedre kvalitet). Min tatovør-forretning er nu blevet meget populær, og jeg er blevet en kendt tatovør-aktivist. Jeg bruger mine tatoveringer til at fortælle om den politiske situation i Tibet. Via mit arbejde som tatovør, har jeg mødt mennesker fra hele verden, og mit arbejde er blevet omtalt i bl.a. det London-baserede tattoo-magasin, ”Total Tattoo” (maj 2012), det tyske magasin, ”Tätowier” (marts 2012) og i det New York-baserede, ”Ink”.

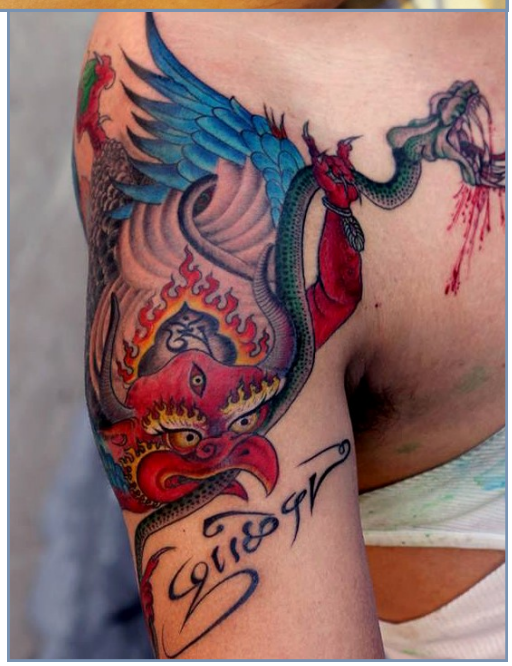

Jeg har været aktivist i mange år nu, og arbejder gratis for flere forskellige NGO’s i Dharamsala-området. Min aktivisme ændrede sig imidlertid, og blev intensiveret efter drabene på flere hundrede tibetanere i Tibet, i forbindelse med de fredelige demonstrationer inden OL i Bejing i 2008. Jeg blev nu endnu mere aktiv, og begyndte at sælge t-shirts med politiske motiver, og deltage i alle demonstrationer.

Eksempler på Tamdings tatoveringer.

Tatovering med navne på alle tibetanere, der har sat ild til sig selv

Man kan se mere af Tamdings kunst, tatoveringer og t-shirts på hans hjemmeside: http://tibetantattoo.ink

Som respons på de mange mord på uskyldige tibetanere har jeg hvert år, til den 10. marts - årsdagen for oprøret i Lhasa i 1959 - designet en ny kollektion med politiske t-shirts.

Jeg samarbejder stadigvæk med flere NGO's i Dharamsala, bl.a. The Tibet Hope Center (THC) og Learning and Ideas (LIT), der begge arbejder for at styrke sprogkundskaber og livskvalitet blandt tibetanere i eksil.

Hver torsdag deltager jeg i THC's og TIL' arrangement, "Traditional Tibetan Evening" hvor jeg spiller musik og sælger t-shirts. Jeg er også medlem af 'Students for a Free Tibet' og 'Tibets Demokratiske Parti'.

I oktober 2011 havde jeg min første skuespilrolle i filmen, 'Flugten fra Tibet', som blev filmet i Ladakh, Kashmir. Jeg spillede en tibetansk bonde, der sender sine børn over Himalaya-bjergene til sikkerheden i Indien. Selvom det vækkede smertefulde minder fra fortiden, er jeg meget glad og stolt over at være en del af denne produktion.
Jeg har været aktiv musiker siden min tid på Norbulinka. I 2012 blev det endeligt muligt for mig at producere min første cd, "Open Road". Albummet består af sange i forskellige stilarter, inklusiv et heavy metal-nummer. Jeg er den første tibetaner til at komponere sange i metal-genren. Inspirationen til musikken på pladen kommer fra optøjerne i Tibet i 2008, og fra de nylige selvafbrændinger i Tibet. Albummet er en hyldest til disse helte.

Pladen har også en speciel betydning for mig: jeg mødte min adopterede storesøster igen for første gang i 15 år, da hun i 2012 kom fra Tibet til Indien for at deltage i Kalachakra-indvielsen i Bodhgaya med H.H. Dalai Lama. Da jeg tog i mod hende i Nepal, kunne jeg næsten ikke genkende hende.

Min søster er nonne i Tibet, så jeg ledte efter en person i nonne-dragt, men det havde hun selvfølgeligt ikke på. Det er ikke længere tilladt for nonner og munke at bære deres rober i hovedstaden Lhasa, så hun havde købt nyt kinesisk tøj for at rejse til Nepal.

Men det var meget mærkeligt for mig at se hende i kinesisk modetøj. Hun havde stadigvæk en nonnes typiske kropsholdning, og bevægede sig på den langsomme og forsigtige facon, som er typisk for nonner, på grund af den måde hvorpå deres dragt er draperet omkring kroppen. Hun havde jeans med huller i - det er meget moderne i Lhasa, sagde hun!

Jeg kunne ikke lide at se hende i det tøj, hun så helt underlig ud. Så jeg tog hende med det samme til en butik, og købte en ny nonnedragt til hende. Senere indspillede vi et nummer på min cd, hvor hun sang et mantra i en Kalachakra-sang. Vi sang meget sammen som børn, men efter, at hun var blevet nonne, havde hun ikke haft mulighed for at synge før nu.

Lederen af pladestudioet blev meget overrasket over hendes smukke ssangstemme - han sagde hun havde en stemme som duften af tsampa (tibetansk, ristet bygmel)! Vi brugte det første optag af hendes sang - mere var ikke nødvendigt.

Senere, under den samme Kalachakra, fik jeg mulighed for at synge denne sang for Hans Hellighed Dalai Lama. Teksten handler om Dalai Lamas liv, Kalachakra og eksil. Jeg var så lykkelig over at få synge denne sang for ham - det var det perfekte sted og tidspunkt for det. Dalai Lama klappede og smilede og så ud til at lide det.

All min musik er politisk - jeg bruger den som en metode til at kæmpe for tibetanernes frihed. Titlen på mit første album var

Tamding Tsetan og sang-, danse– og musikgruppen, Akupema, optræder for H.H. den 14. Dalai Lama under Kalachakra-indvielsen i Amaravati i 2006.

”Open Road”, og alle mine fremtidige albums, frem til Tibet igen er et frit land, vil også få titlen ”Open Road”. For nogle år siden startede jeg et band sammen med andre tibetanske musikere. Vi gav vores første koncert den 20. oktober 2012. Vores håb er, at vi kan samle penge nok ind til at rejse en mindesten for dem, der har sat ild til sig selv for Tibets sag.

Vi håber det vil blive muligt for os at give koncerter over hele Indien, for således at fremme vores arbejde for Tibet. Musik er noget, der engagerer alle, hver dag, og melodier sætter sig fast i ens hoved. Gennem tibetansk musik forsøger jeg at påminde tibetanerne om, at de stadigvæk er flygtninge, og at de fortsat bør arbejde for at få vort land tilbage, hver dag.

-Böd Rangzen! (Frihed i Tibet!). -

—- 0 —-

Forord, redigering og oversættelse til dansk af Grethe Sørvig.

Tamdings historie, der af plads hensyn er kortet lidt ned her, er gengivet med tilladelse fra ham selv. Du kan læse hele hans historie på hans hjemmeside: http://tibetantattoo.ink

Tamding Tsetan, der pt bor i Los Angeles, kan kontaktes via sin hjemmeside: http://tibetantattoo.ink

Den tibetanske kultur og sprog er i fare for at forsvinde i Tibet

Rapport fra organisationen "Free Tibet".
Dansk oversættelse: Grethe Sørvig, formand for DSTK.

Tibets historie og kultur
Tibet havde, inden Kinas invasion af Tibet i 1950 sit eget sprog og en unik kultur og religion. I dag er dette sprog og denne kultur truet af masse-immigration af kinesere, og en strikt kontrol af alt, der er et udtryk for tibetansk kultur og en national identitet.

Kina roser sig af store investeringer i Tibet, men deres egentlige intention med at udbygge den finansielle sektor i Tibet er at cementere Kinas kontrol over landet, og gøre kineserne bedre i stand til at udnytte Tibets naturressourcer. Den økonomiske udvikling i Tibet har højnet levestandarden for nogle få tibetanere, men det er først og fremmest kinesiske immigranter, der nyder godt af den. (80 % af Tibets befolkning lever stadigvæk under fattigdomsgrænsen. Red.)

På samme måde som resten af verden, har også Tibet ændret sig de sidste 65 år. Tibetanerne fortsætter dog samtidigt med at arbejde for at bevare deres kultur, og gøre alt for, på fredeligt vis, at modsætte sig den kinesiske undertrykkelse, som tibetanere i Tibet udsættes for på daglig basis.

Religion
Tibetansk kultur og identitet er tæt forbundet med tibetansk buddhisme og religiøs praksis, og buddhistisk filosofi er en naturlig del af de fleste tibetaneres hverdag.

Munke og nonner spiller en nøglerolle, og har en vigtig funktion i det tibetanske samfund, både som rådgivere og lærere. De er også meget aktive når det drejer sig om at beskytte og sprede viden om Tibets kultur, sprog og naturbevarelse.

Så godt som alle tibetanere nærer en dyb hengivenhed overfor Dalai Lama, og hans landflygtighed og den behandling han udsættes for af kineserne har både resulteret i afstandstagen og vrede blandt tibetanerne.

Tibetanernes tro på Dalai Lama og tibetansk buddhisme anses som en trussel imod det okkuperende kinesiske regime, og som et resultat af dette, overvåges og kontrolleres alle aspekter af tibetanernes hverdag, inklusiv deres religiøse praksis.

Blot det at eje et billede af Dalai Lama kan resultere i arrestation og tortur. Munke og nonner bliver ofte udsat for mistænkeliggørelse og restriktioner, og udgør også flertallet af de politiske fanger i Tibet.

Tibet i dag
Tibet har en unik kultur, og nogle tibetanere, især nomaderne, har en livsstil, der ikke har ændret sig meget over de sidste mange hundrede år. Samtidigt er Tibet også et moderne land, hvor mange tibetanere bor i moderne byer, og lever travle byliv.

Kommunikation er meget vigtigt for tibetanerne, der er flittige brugere af mobiltelefon og internet, selv i de mest øde områder af Tibet. Mens den kinesiske regering forsøger at forhindre tibetanerne i at kontakte udenlandske medier og venner i udlandet, gør tibetanerne alt de kan for at modsætte sig disse restriktioner, og fortsætter med at kommunikere med verden udenfor Tibets grænser.

Mange unge tibetanere forsøger hele tiden at finde nye og fredelige metoder, hvor igennem de kan arbejde for at bevare deres egen kultur, og vise kineserne, at de er stolte af den og modstandere af det kinesiske styre i Tibet. En af disse metoder er "Lhakar", eller "Hvid Onsdag-bevægelsen". På disse dage taler tibetanerne kun tibetansk, køber kun ind i tibetanske butikker og bærer kun tibetansk tøj—alt sammen som en tydelig afvisning af det kinesiske overherredømme.

Traditionelt tibetansk levevis
At flytte fra sted til sted på det tibetanske plateau, mens man passer sine yak og får, har været en livsstil i Tibet i århundreder. Siden begyndelsen af 90'erne har kineserne imidlertid, for bedre at kunne overvåge og kontrollere alle tibetanere, igangsat mange tiltag for at ødelægge nomadernes liv.

Således har kineserne pr. i dag tvangsflyttet to millioner tibetanske nomader fra deres landområder til barakbyer, med små betonhuse, der ofte ligger langt ude i ødemarken, hvor de ikke har mulighed for at skaffe arbejde. (Mange tibetanske nomader har aldrig gået i skole, og har hverken uddannelse eller kendskab til kinesisk, hvilket er betingelserne for, at en tibetaner skal kunne få selv et enkelt job i Tibet. Red.) Således tvunget væk fra alt de nogensinde har kendt, er de tvangsflyttede nomader nu, på grund af fattigdom og arbejdsløshed, socialt marginaliserede i Tibet.

De tibetanske nomader har protesteret i mod kinesernes genhusningsprogram, og også imod kinesisk minedrift og dæmningsprojekter, der er en trussel imod Tibets sensitive økologiske balance. De demonstrerer også ofte i mod bygningsprojekter, der kan ødelægge søer og bjerge, som tibetanerne betragter som hellige.

Sprog og uddannelse
Det tibetanske sprog er totalt forskelligt fra kinesisk, og benytter sig af et helt andet alfabet og skrift. Inde i Tibet er sproget imidlertid truet af tilintetgørelse, fordi kinesisk har erstattet tibetansk som det officielle sprog, både indenfor handel, uddannelse og i den lokale, autonome regering.

Der undervises primært på mandarin, både i grundskolen og i den videregående skole, med tibetansk som sekundært sprog, dvs. når det hoverhoved bliver brugt i skolen. Optagelsesprøverne til universitetet foregår på kinesisk, og som et resultat af dette, hverken taler eller skriver mange unge tibetanere særligt godt tibetansk. (Mange tibetanske forældre opfordrer nu deres børn til at tale kinesisk, selv der hjemme, for at de skal perfektionere sig i det, for således at have en god fremtid og et godt arbejde i det kinesiskbesatteTibet. Red.)

Mange tibetanere i Tibet arbejder dog hårdt for at bevare den tibetanske kultur og sprog, bl.a. ved at arrangere kurser i tibetansk. Mange er imidlertid blevet idømt lange fængselsstraffe for at arrangere disse kurser. Dette gælder også tibetanske musikere, der gennem deres sange opfordrer tibetanerne til at tale deres modersmål.

"Tibet er i dag et af de mest undertrykkede og lukkede lande i verden."-

-Udtalt af Senator Robert Menendez, leder af den amerikanske regerings Komite for Udenlandske Forbindelser-

Nomade-barakby i Tibet.

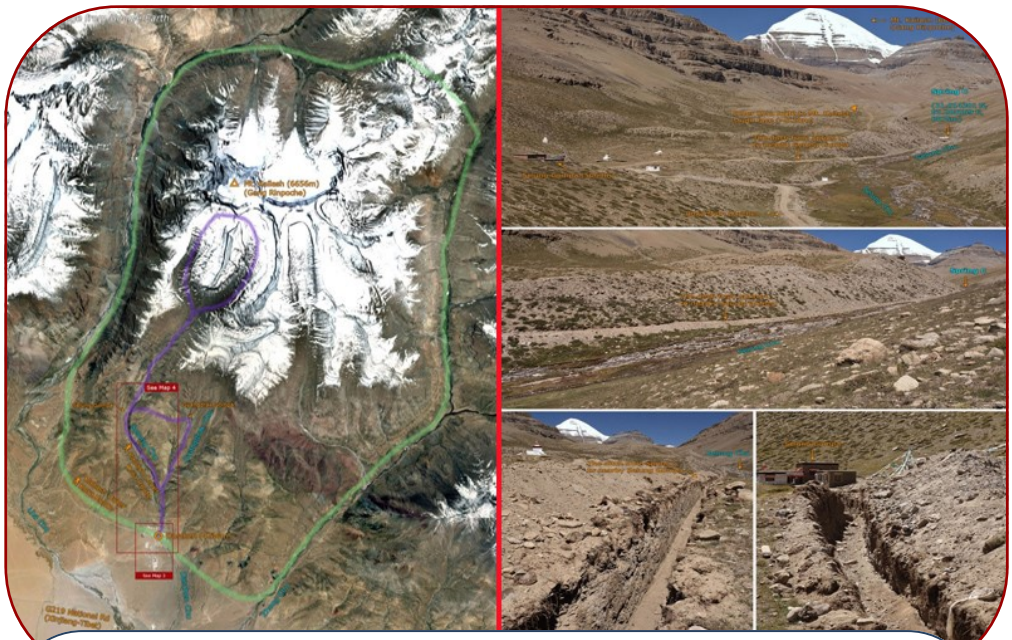

Det kinesiske firma, 'Mount Kailash Food & Beverage' har placeret forurenende og larmende pumper til at udvinde grundvand fra et område 6 km syd for Mount Kailash i Vest Tibet. Vandet sælges som 'mineralvand' på flasker, med stor fortjeneste. Indhugget firmaet har foretaget i naturen, hvilket også inkluderer store vandrør, er så stort, at det kan ses på satellit-fotos, og forurenet spillevand fra produktionen dumpes i de omkringliggende floder. Mount Kailash og de søer og floder, der omgiver bjerget anses af buddhister, hinduer, jainister og bönpos som værende bolig for deres mest oplyste mestre, og er derfor et af deres helligste og vigtigste pilgrimsmål. -

Pumperne er desværre placeret ved Darchen - det sted, der er udgangspunktet for lokalbefolkningens pilgrimsfærd til Mount Kailash, hvilket understreger det overgreb tibetanerne er udsat for af den kinesiske regering, både religiøst og kulturelt. For ikke at tale om kinesernes ødelæggelse af Tibets natur og den sensitive økologiske balance i landet.

Et overgreb på vores tradition: "Vi tibetanerne lærer ikke om naturens værdi gennem videnskab, men gennem vor religion, og via den måde vore forfædre har beskyttet naturen på, i tusindvis af år. Ødelæggelsen af naturen, minedrift i hellige bjerge og opdæmning af velsignede søer er endnu værre end den fysiske forurening og ødelæggelse af naturen i Tibet. Den er et overgreb på vores traditioner, religiøse tro og arven efter vore forfædre". Udtalt af en tibetaner, der blev interviewet af magasinet "Tibet Watch".

Nyt om Projekter

Af Grethe Sørvig

Dansk Selskab for Tibetansk Kultur formidler alle donationer ubeskåret til de forskellige hjælpeprojekter som vi støtter.

Du kan støtte et eller flere af de nedenstående projekter ved at indbetale valgfrie beløb på: **reg. nr. 9570, kontonummer: 342 87 88,** på **Postgirokonto nr.: 342-8788** (kortkategori: 01) eller via **Mobile Pay: Tlf.: 20 30 38 18**. Husk at skrive projektets kodeord på din indbetaling.

Children of Shambala

(Kodeord: COS)

Children of Shambala er en humanitær hjælpeorganisation med hovedkvarter i byen Xining i Amdo-distriktet i Tibet. Children of Shambala, der blev grundlagt af nordmanden Jan Terje Voilaas i 2006, er en paraplyorganisation med mere end 115 udviklings– og bistandsprojekter, hvoraf Børnehjem Uden Vægge - det projekt du kan støtte i gennem Dansk Selskab for Tibetansk Kultur - er deres vigtigste projekt.

Børnehjem Uden Vægge benytter sig af lokale plejefamilier, hvor fattige og forældreløse børn kan bo i en tryg familiesituation mens de går i skole. Hvert enkelt barn og plejefamilie er tilknyttet lokale socialarbejdere, der er uddannet på Children of Shambala.

Børnene får i gennem Børnehjem Uden Vægge folkeskolen op til 10. klasse, men også økonomisk, praktisk og personlig støtte til at uddanne sig videre, enten i praktiske fag, eller på universitetsniveau.

Projekt for munke og nonner, der lige er flygtet fra Tibet.

(Kodeord: DRC)

Ca. 5000 tibetanere vælger hvert år at tage den farlige tur over Himalaya, til friheden i Nepal og Indien. I blandt dem er der mange nonner og munke, der har et ønske om at studere buddhisme på et højere niveau end det er muligt i Tibet, samt at møde Dalai Lama. Disse modtager de første måneder et lille beløb fra Department of Religion & Culture til at etablere sig i nye omgivelser.

Hvis du gerne vil støtte dette projekt, indbetaler du det beløb, du gerne vil donere på: reg. nr. 9570, kontonr.: 342 87 88, på Girokonto nr.: 342-8788, eller via Mobile Pay: tlf.: 20 30 38 18. Husk at skrive projektets kodeord DRC på din indbetaling.

Drepung Gomang

(Kodeord: DG)

Drepung Gomang School er en underafdeling af Drepung Gomang Cultural Association og det berømte kloster Drepung Gomang. Skolen, der huser ca 200 munke i alderen 7-18 år, er en moderne folkeskole, fra 1. til 10. klasse. I tillæg til at undervise i buddhisme, undervises der også i almen– og kreative fag, som fx engelsk, matematik, naturvidenskab, litteratur, kalligrafi, historie og tibetansk.

Skolen er først og fremmest et uddannelsestilbud til meget fattige eller forældreløse tibetanske børn, og til munke, der for nyligt er flygtet fra Tibet.

Skolen, der fuldt og helt er baseret på sponsorgaver, har behov for hjælp til lærernes løn, skoleprojekter, bibliotek, studiematerialer, mad, tøj og udgifter til vedligehold af bygninger.

Hvis du gerne vil støtte dette projekt, indbetaler du det beløb, du gerne vil donere på: reg. nr. 9570, kontonr.: 342 87 88, på Girokonto nr.: 342-8788, eller via Mobile Pay, tlf.: 20 30 38 18. Husk at skrive projektets kodeord DG på din indbetaling.

Racheng Kloster

Kodeord: RA

Racheng kloster i Tsum-dalen, der ligger 3.500 meter over havet, blev beskadiget både af de to store jordskælv i april, og af storm og laviner tidligere i vinter.

Udsigt over Tsum-dalen fra Mu Gompa

Tsum-dalen

De to store jordskælv, der indtraf i Nepal den 25. og 27. april i år resulterede i tab af over 8000 menneskeliv og ca. 60.000 sårede. Tusindvis af hjem er jævnet med jorden, historiske mindesmærker, som stupaer, templer og klostre har fået store skader, og infrastrukturen i landet er mange steder helt ødelagt.

Værst gik det ud over de landsbyer, der lå i nærheden af jordskælvenes epicentre, hvor jordskælvene også udløste store laviner, der næsten har udslettet hele landsbyer. Det var i lang tid så godt som umuligt at nå frem til disse områder, dels pga. den ødelagte infrastruktur, og fordi der mange steder ikke har været muligt at lande en helikopter.

Nogle modige mennesker har, med risiko for at blive taget af nye laviner og jordskred, alligevel vandret i dagevis for at nå frem med medicinsk hjælp, mad, telte og andet udstyr. Takket være dem blev der også ryddet landingsplads til helikoptere, så de mest kritisk sårede kunne få medicinsk hjælp, og mad og varmt tøj kunne leveres til den hårdt prøvede befolkning.

Et af disse isolerede områder er Tsum-dalen, der ligger på ca. 3500 meters højde, ved foden af det 5500 meter høje bjerg, Mount Ganesh, på grænsen til Tibet.

Tsum-dalen siges at være en af de såkaldte *belungs;*

Tsum-dalen

skjulte dale, som kun er tilgængelige for personer med ekstra fortjenestefuld karma. Mange store buddhistiske mestre, som fx Padmasambhava, Milarepa og mange, mange flere har mediteret i hulerne her, og også i vore dage er dalen et yndet retræte sted for yogier og lamaer.

Nonneklosteret Racheng

I denne dal ligger der også flere klostre, bl.a. Mu Gompa og nonneklostret Rachen. Klostrene blev grundlagt i 1936 af den tibetanske lama, Dukpa Rinpoche, der plejede at meditere i hulerne i Tsum-dalen.

Dukpa Rinpoches nuværende inkarnation bad i 2002 Kopan kloster i Kathmandu om at overtage administrationen af de to klostre. Delvist fordi han ikke havde de økonomiske midler til at varetage dem, og også fordi han rejser meget.

Da Kopan overtog klostrene, var de, på grund af den dårlige økonomi, i meget dårlig forfatning. Bl.a. sov nonnerne på jordgulve, der var intet køkken, og de havde næsten ingen mad.

Der blev derfor bygget boligkvarterer i klostret, samt et køkken og en meditationssal , de fik varmt tøj, der blev sørget for regelmæssige madforsyninger og lamaer blev sendt fra Kopan for at undervise, både i buddhisme og i almenfag, som fx engelsk, historie, matematik o.l. Flere piger fra de omkringliggende landsbyer får nu også skoleundervisning på klosteret. Kopan kloster har også tilknyttet en tibetansk læge til klosteret., hvor der i dag bor 80 nonner.

Da vinteren i 3500 meters højde er meget hård, med streng kulde, metervis af sne, og gentagne storme og laviner, rejser de fleste til Kathmandu om vinteren. Vinteren 2014/2015 var særdeles hård. Bl.a. blev dele af nonnernes boligkvarterer jævnet med jorden af en lavine. Huset var ved at blive repareret, da jordskælvet indtraf og ødelagde endnu flere bygninger. Bl.a. den nye gompa, der stod færdig for 1 år siden.

Mange kom fra Katmandu for at hjælpe efter jordskælvet, både med mad, telte, varmt tøj og byggematerialer. Dele af boligkvarteret er nu færdigrepareret , og nogle få af nonnerne er flyttet ind igen. Men de fleste bor stadigvæk i telte, hvor i sær nætterne er meget kolde.

Da klosterets eksistens er afhængig af donationer udefra, og da de har endnu mere behov for økonomisk hjælp end de havde før, har Selskabet besluttet at gøre dette kloster til sit sponsorprojekt.

To af klostrets nonner foran en af de ødelagte bygninger.

Det ødelagte boligkvarter

Så er de første telte endelig nået frem.

Hvis du gerne vil støtte dette projekt, indbetaler du det beløb, du gerne vil donere på: reg. nr. 9570, kontonr.: 342 87 88, på Postgironummer: 342-8788, eller du kan betale via Mobile Pay, tlf.: 20 30 38 18. Husk at skrive projektets kodeord RA på din indbetaling.

Artikel fra 1939 i ugebladet Hjemmet, der bragte nyheden om, at Dalai Lamas nye inkarnation var fundet.

Tibets nye Dalai Lama, den 4-aarige Dreng Tanchu.

HJEMMET NR. 47 · 1939

Ny Dalai Lama

En 4-aarig Dreng bliver Reinkarnationen af Tibets „levende Buddha"

For fire Maaneder siden fandt de tibetanske Lamaer endelig den lille Dreng, der skal opdrages til at være deres „levende Buddha".

Deres Søgen havde varet i omtrent seks Aar. I December 1933 døde den trettende Dalai Lama, og siden den Dag har Tibets Præster prøvet at finde det nyfødte Barn, hvori hans Sjæl havde taget Bolig. Tibetanerne tror nemlig ikke, at Dalai Lama, deres levende Buddha, nogen Sinde dør; de mener, at hans Jeg genfødes efter hans Legemes Død og aabenbarer sig i en nyfødt Dreng.

Hele Tibet har Lamaerne gennemkrydset for at finde det rette Drengebarn. Han maa have særlige Kendetegn, og der maa være sket Mirakler eller andre mystiske Begivenheder ved hans Fødsel. Flere Gange troede de søgende Lamaer, at de havde fundet Barnet, der skulde blive deres fjortende Dalai Lama — over hundrede Drengebørn blev undersøgt af Lamaerne — men hver Gang viste det sig, at visse Tegn og Gerninger manglede, saa de maatte begynde deres Søgen paa ny.

Nu er deres Søgen omsider kronet med Held. Den nye Dalai Lama blev fundet i det fjerne Kokonor i Tibets nordligste Egn; han er født 434 Dage efter den tidligere Dalai Lamas Død. Drengens Navn er Tanchu, og han er Søn af en Nomade.

Tanchu er nu blevet ført sydpaa til den hellige By Lhasa, hvor han faar Bolig i Potala, det fæstningslignende Palads, hvor hans Forgængere har boet før ham. Indtil han er atten Aar, vil Tibet blive styret af det Regeringsraad af Lamaer, som har haft Magten, siden den tidligere Dalai Lama døde. Under Raadsmedlemmernes Vejledning vil den fremtidige Dalai Lama sætte sig ind i Mysterierne i den lamaitiske Teologi og Politik.

Men stærke skjulte Kræfter modarbejder undertiden den fremtidige Dalai Lama, og det sker, at han pludselig dør, før han naar sit attende Aar eller kort efter, at han er tiltraadt. De fire Dalai Lamaer, som blev fundet, før den trettende levende Buddha fik Magten, omkom alle paa mystisk Maade.

Dersom den unge Dalai Lama opnaar at blive atten Aar, er han Tibets absolutte Diktator. Hele Magten, baade den gejstlige og den politiske, ligger i hans Haand — teoretisk i hvert Fald. I Praksis er det sjældent, at en Dalai Lama griber ind i Regeringsraadets Bestemmelser.

En Undtagelse var den sidste Dalai Lama. Han var en resolut og viljestærk Mand, og da Regeringsraadet ikke makkede ret, spærrede han hele Raadet inde i et Kloster. Hans Indstilling var engelskvenlig, og han var i Forhold til sine Forgængere ret moderne.

Kineserne river flere tusind boliger på

Tibets største kloster

Larung Gar

Af Grethe Sørvig, formand for DSTK

De kinesiske myndigheder har udstedt ordre om, at boliger for flere tusind munke, nonner, ngakpas og legfolk skal rives ned på Tibets største og mest berømte kloster, buddhistiske universitet og pilgrimsmål, Larung Gar, i Kartze i Øst Tibet. Ordren, der kommer direkte fra den kinesiske premierminister Xi Jinping, er i skrivende stund ved at blive udført af et kinesisk nedrivningsfirma og kinesisk militær.

I den skriftlige ordre, der består af 8 punkter gives der også besked om, at Larung Gar fra nu af skal administreres sammen med kinesiske regeringsrepræsentanter, med kinesere i majoritet, dvs. 3 kinesere og 2 tibetanske lamaer.

Larung Gar har ellers, frem til nu, haft en, til et tibetansk kloster at være, helt unik styreform, hvor alle beslutninger har været baseret på demokratiske afstemninger ved fællesmøder, og hvor alle har haft stemmeret.

Alle, inkl. de højere lamaer, har haft pligter, som fx at tage opvasken og vaske toiletter og rengøre andre fælles faciliteter. Klosteret har således haft en ledelse, der mere har lignet et vestlig kollektiv end et traditionelt tibetansk kloster. Denne unikke styreform i en kærlig ånd af samarbejde og demokrati vil nu forsvinde fra Larung Gar.

Kineserne har også givet ordre om, at administrationen af klosterets økonomi skal overtages af kinesere. Da flere tusinde tibetanske og kinesiske legfolk giver store donationer til klosteret, hvis eksistensgrundlag netop er donationer, er det en meget stor formue kineserne nu får fingrene i.

Officielt bor der ca 10.000 personer på Larung Gar, men i flg. flere uofficielle rapporter bor der hele 40.000 personer. Da kineserne ikke vil tillade, at der bor flere end 5000 personer, er de nu i færd med at gøre 35.000 munke, nonner, Ngakpas og legfolk hjemløse.

Larung Gars ledende lamaer har bedt klosterets beboere om at forholde sig rolige, og opfordrer dem til at fortsætte med deres studier og til ikke at tage del i protester, og påmindet dem om, at ødelæggelsen af de materielle ting på Larung Gar er en belæring i alle fænomeners forgængelighed.

De smukke tømmerhuse på Larung Gar er bygget i en stil, der er typisk for Kham. (Foto: Petri Kaipiainen).

Fra nedrivningen, der startede i juli 2016.
(Foto: Ling Lhamo).

De kinesiske myndigheder har mange gange tidligere revet ned flere tusind boliger på Larung Gar. I 2001 blev således over 7000 boliger revet ned af kineserne, og flere tusinde blev således hjemløse. I tillæg blev ca 1000 kinesiske legfolk på Larung Gar smidt ud, og kinesisk militær overtog deres huse.

Pga. den brutale måde det foregik på, uden forvarsel, døde flere af stedets beboere af chok, og flere begik selvmord. Klosterets grundlægger, Jigme Phuntsok Rinpoche blev, under nedrivningen, indlagt på et kinesisk militærhospital i Chengdu med hjerteproblemer, og døde 3 år senere samme sted under mystiske omstændigheder uden, at hans egen læge måtte tilse ham.

I 2013 rev kineserne igen flere tusind boliger på Larung Gar, og alle munke og nonner, der oprindeligt kom fra det centrale Tibet blev arresteret. Nogle blev sendt tilbage til det centrale Tibet, men de fleste af dem fik op til 6 års fængsel for at have rejst fra et distrikt til andet, uden skriftlig tilladelse fra de kinesiske myndigheder, hvilket er ulovligt for tibetanere i Tibet (mens Tibets kinesiske indvandrere gerne må rejse rundt i Tibet uden tilladelse) .

I 2015 blev 1000 boliger revet ned, og igen blev tusinder hjemløse, hvoraf mange var ældre nonner og munke, der har boet på Larung Gar i 35 år.

I begyndelsen af 2016 begyndte kineserne igen at rive huse ned, men bevågenhed fra menneskerettighedsorganisationer og Tibetgrupper, som fx The Human Rights Watch og organisationerne "Free Tibet" og "Tibetan Centre for Human Rights & Democracy", der gjorde verdenspressen opmærksom på det, fik kineserne til at stoppe nedrivningen midlertidigt, men desværre blev nedrivningen genoptaget i juli i år.

Efter, at nedrivningen er fuldført, skal der sættes overvågningskameraer op over alt på Larung Gar, og munke og nonner skal adskilles fra de legpraktiserende, så myndighederne bedre kan overvåge de legpraktiserende, og dem der besøger klosteret.

Som tilfældet er på alle klostre i Tibet vil såkaldte partikadre bo på Larung Gar og undervise stedets beboere i kommunistpartiets doktriner. Alle skal derefter op til eksamen, og de munke og nonner, der ikke består, vil, som tilfældet er på andre klostre i Tibet, blive bortvist.

Formålet med denne "opdragelseskampagne" er i flg. de kinesiske myndigheder, at omvende buddhister til at blive socialister, hvilket gerne skulle ende med, at socialismen bliver deres nye religion. Kineserne siger, at de vil omdanne Tibet til hvad de kalder "en åndelig, socialistisk civilisation" - hvad de end måtte mene med det! Således findes den såkaldte religionsfrihed i Tibet kun i pressemeddelelser til vestlig media.

Khenpo Jigme Phuntsok Rinpoche - grundlæggeren af fantastiske Larung Gar

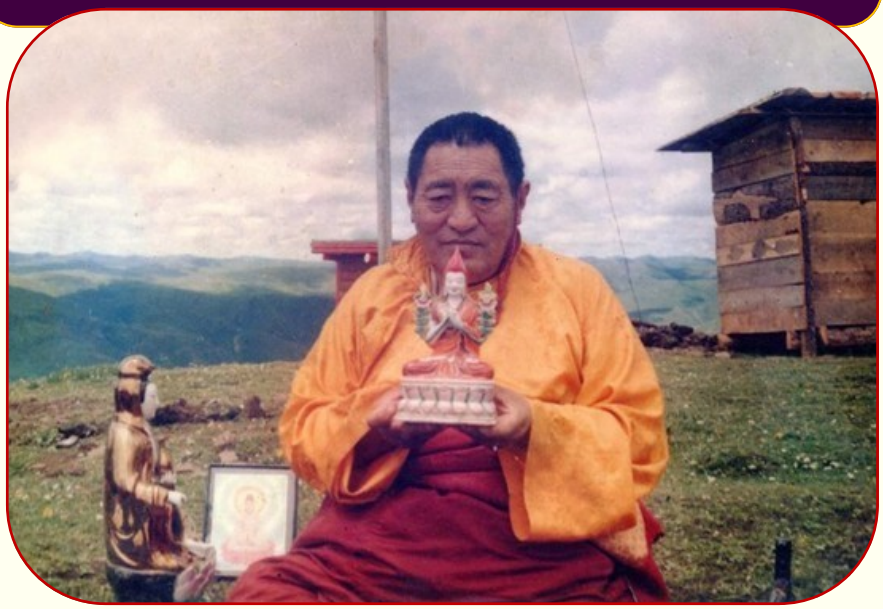

Nyingma-lamaen Khenpo Jigme Phuntsok Rinpoche blev født i 1933 i Serthar i Kham i en nomadefamilie. 5 år gammel blev han genkendt som reinkarnationen af Tertön Sogyal, der var en af den 13. Dalai Lamas lærere. Han blev munk på Nubzur kloster som 18-årig, og abbed på samme sted i 1957, 24 år gammel.

Hans foretrukne buddha-aspekt var Manjushri, som han havde mange visioner af, bl.a. under et besøg på det kinesiske bjerg Mount Wutai, der siges at være Manjushris bolig i Kina.

Rinpoche valgte at blive i Tibet efter den kinesiske invasion i 1959, men hans studier og undervisning i buddhisme blev forhindret i en sådan grad, at han, for at undslippe kulturrevolutionens rædsler, de næste 20 år valgte at leve som yak– og fårehyrde i øde bjergområder i Øst Tibet. Her praktiserede han meditation, fortrinsvis Dzogchen, og underviste, i al hemmelighed, en lille gruppe disciple.

I 1980 flyttede han til den afsidesliggende Larung-dal, i nærheden af Serthar, ikke langt fra sit gamle kloster. Her grundlagde han Larung Gar kloster og buddhistiske akademi, der i begyndelsen kun var en lille lerhytte, med disciple boende omkring, i lignende lerhytter og telte.

Ordet "Gar" betyder faktisk "åndelig teltlejr", og deraf navnet Larung Gar – "den åndelige lejr i Larung". Mange klostre i Tibet er faktisk grundlagt på samme måde, hvor det, der oprindeligt var en camp omkring en højere lama eller yogi, endte med at blive et eller flere klostre. Trungpa Rinpochernes kloster, Surmang, blev i sin tid grundlagt på samme måde, i det han i de første af sine Trungpa-inkarnationer var omvandrende yogi, der en gang i mellem samlede elever omkring sig i nogle uger og gav belæringer, og en af disse camps omkring en af Trungpa Rinpoches tidligere inkarnationer, Künga-gyaltsen, voksede til at blive Surmang Kloster, et af Trungpa Rinpochernes klostre i Tibet. Künga-gyaltsens camps blev kaldet "Surmang garchentengpa", hvilket betyder "Surmangs store åndelige teltlejre".

Eftersom Khenpo Jigme Phuntsok Rinpoches ry spredte sig, voksede lejren Larung Gar på samme måde til en klosterby på ca 40.000 munke, nonner, Ngakpas (yogis) og legdisciple både fra Tibet, Kina, Taiwan, Singapor, Malaysia og Korea.

Larung Gar har i årenes løb uddannet ca. 600 Khenpos, en buddhistisk titel, der kan sidestilles med en professorgrad i buddhisme, og klosteret er generelt kendt for at undervise på et meget højt niveau, både indenfor buddhisme og i andre fag, som fx sprog, naturvidenskab og IT.

Khenpoerne, der er blevet uddannet på Larung Gar er senere enten returneret til deres egne klostre, eller de har oprettet nye buddhistiske uddannelsesinstitutioner rundt om i Tibet. Nogle er dog blevet boende, og to af dem, Khenpo Tsultrim Lodro og Khenpo Rigdar, er nu, efter Jigme Phuntsoks død, Larung Gars abbeder.

Jigme Phuntsok Rinpoche rejste ofte på pilgrimsture sammen med flere hundrede af sine disciple, bl.a. til Kina, hvor han ofte gav belæringer for op til 10.000 kinesere. Under disse pilgrimsrejser gik han også i tilbagetrækning på forskellige hellige steder, og hans elever kunne bagefter fortælle om mange mirakuløse oplevelser under disse retreats.

Jigme Phuntsok Rinpoche var også kendt som Tertön – en, der finder Termaer, dvs. ”skjulte skatte”, der enten har været nedgravede eller skjult af højere lamaer, fortrinsvis af Guru Rinpoche, på forskellige steder i Tibet, eller man modtager de skjulte belæringer i visioner. Jigme Khuntsok Rinpoche er også forfatter af flere buddhistiske tekster og kommentarer til andre store mestres belæringer.

Han er også årsagen til, at alle nomader i området er holdt op med at sælge deres yak og får til slagt, og til, at flere og flere Nyingma-klostre i Tibet kun serverer vegetarisk mad.

Jigme Phuntsok besøgte også flere vestlige lande, inkl. USA, Canada og Frankrig, hvor han gav kraftoverførelser og belæringer, men til trods for flere invitationer om at blive i Vesten, og til trods for de mange forhindringer han oplevede som buddhistisk lama i Tibet, foretrak han at blive boende og sprede Læren der, hvor han mente det var mest behov for ham. Han havde mange kinesiske disciple, samt disciple fra Singapor, Malaysia, Taiwan og Korea, hvoraf mange stadigvæk bor på Larung Gar eller opholder sig der i lange retreats.

Undervisningen er, på grund af alle de kinesisk-talende disciple, delt i to, hvor de kinesisk-talende undervises på Mandarin og tibetanerne på tibetansk.

I 1989 fik Rinpoche tilladelse til at rejse til Indien, hvor han bl.a. mødte H.H. den14. Dalai Lama i Dharamsala. Her fortsatte deres lærer-elev-forhold fra tidligere liv ved at Phuntsok Rinpoche gav H.H. dharma-belæringer i 14 dage. På grund af Jigme Phuntsoks hengivehed overfor Dalai Lama, som han nægtede at frasige sig, tillod kineserne ham ikke flere udenlandsrejser.

Khenpo Jigme Puntsok Rinpoche døde 71 år gammel i 2004.

Af Grethe Sørvig, formand for DSTK.

Jutrul Tempel der ligger på den højeste bakketop på Larung Gar. (Foto: Holly Gayley).

Nonnernes forsamlingssal, Jomo Lhakhang, på Larung Gar, med Jutrul Tempel øverst i baggrunden. (Foto: Holly Gayley).

Anbefalet læsning

Holly Gayley, ”The Ethics of Cultural Survival: A Buddhist vision of progress in Mkhan po ’Jigs phun’s Heart Advice to Tibetans in the 21st Century”in *Mapping the Modern in Tibet: PIATS 2006: Tibetan Studies; Proceedings of the eleventh seminar of the International Association for Tibetan Studies, Königswinter 2006.*

Karma Phuntso, ”H.H. Khenpo Jigme Phuntso: A Tribute and a Translation”, *Journal of Bhutan Studies, 2004, Volume 11 Winter ’04 Issue 11, pp. 129-136.*

Lotsawahouse: http://www.lotsawahouse.org/tibetan-masters/khenpo-jigme-phuntsok/

Holly Gayley*: http://www.lionsroar.com/why-larung-gar-the-buddhist-institute-in-estern-tibet-is-important/*

http://tchrd.org/china-issues-demolition-order-on-worlds-largest-religious-town-in-tibet/

Har du husket at betale kontingent for 2016?

Hvis du finder dit medlemsnummer nedenfor har du ikke betalt

Du finder dit medlemsnummer på adresse-etiketten på den konvolut du har fået tilsendt bladet i. Hvis du er i tvivl om hvad dit medlemsnummer er, kan du ringe næstformand Lillian Evang, der er vor databaseansvarlige, og få det oplyst. Tlf. 28 83 85 88. -

Du kan betale ved at indsætte 250 kr. (350 kr. for 2 på samme adresse, 500 kr. for firmaer) på **reg. nr.: 9570, kontonr.: 342 87 88, eller via MobilePay tlf.: 20 30 38 18, og skrive dit navn og "kontingent" på din indbetaling.**

Dit kontingent er en forudsætning for Selskabets eksistens, og bliver bl.a. brugt til Selskabets daglige drift, fx til trykning og forsendelse af bladet, samt til store, årlige donationer, som fx en fast årsløn til en journalist på avisen 'Tibet Times'.

1245

Niels Nielsen
Bygade 1,
2500 Valby

Dit medlemsnummer

2	6	20	22	40	52	56	59	63	65
67	78	85	87	95	100	104	107	117	118
129	131	140	142	145	150	164	177	180	183
184	185	201	235	257	261	262	282	285	294
298	300	306	312	327	329	338	341	345	346
348	353	363	366	375	379	391	410	413	427
428	451	460	496	499	512	513	517	533	537
540	569	600	616	634	636	652	662	663	667
684	694	705	708	712	716	724	758	761	795
803	822	840	844	853	887	903	928	961	976
978	980	985	986	1001	1006	1017	1035	1036	1039
1057	1068	1074	1084	1091	1100	1101	1107	1112	1114
1121	1128	1133	1151	1154	1177	1187	1190	1193	1217
1222	1226	1228	1231	1240	1247	1253	1256	1265	1266
1268	1271	1280	1281	1290	1296	1299	1302	1303	1309
1310	1313	1316	1318	1320	1324	1328	1331	1332	1339
1342	1343	1345	1356	1358	1359	1362	1363	1364	1365
1368	1369	1370	1377	1379	1381	1382	1383	1386	1389
1393	1394	1397	1398	1399	1400	1401	1405	1412	1413
1416	1418	1422	1430	1431	1432				

Kommende arrangementer

’På hesteryg i Ladakh’

Rejseforedrag om Ladakh
med forfatter, fotograf og rejseleder
Ole Ejnar Hansen

Søndag den 23/10 2016 kl. 17:00
på Restaurant Himalaya
Herluf Trollesgade 5, 1151 Kbh. K

Pris: 60 kr. (ikke medl.: 80 kr)

Hvis du vil kombinere foredraget med en efterfølgende, 4-retters tibetansk-nepalesisk middag (kød/vegetar), med forret, dessert, te og kaffe, er prisen 200 kr. Middagen starter kl. 19:00

For, at restauratøren skal vide hvor mange han skal lave mad til, er det, for dem, der gerne vil spise med, nødvendigt at tilmelde sig på forhånd. Du kan tilmelde dig ved at indbetale 200 kr på reg.nr.: 9570, kontonr.: 342 87 88, eller du kan betale med MobilePay tlf. 20 30 38 18, og skrive ”Ladakh” og dit navn på din indbetaling.

Ole Ejnar Hansen er en meget populær foredragsholder, der som regel tiltrækker fulde huse. Det er derfor en meget god ide at tilmelde sig hurtigst muligt.

ཡང་བའི་ལམ།
TIBETAN OPEN ROAD
TAMDING ARTS
www.tibetantattoo.ink